

Karlova univerzita v Praze
Husitská teologická fakulta

Srovnání finského a českého novopohanství
Comparison of Finnish and Czech Neopaganism
Bakalářská práce

Vedoucí práce:

doc. PhDr. Zdeněk Vojtíšek, ThD.

Autor:

Hana Němečková

Rok: 2014

Na tomto místě bych ráda poděkovala doc.PhDR. Zdeňku Vojtíškovi, ThD. Filipu Airisovi a Ansii Alhonenovi za poskytnutí pomoci a cenných rad při zpracování bakalářské práce.

„Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou (diplomovou) práci s názvem Srovnání finského a českého novopohanství napsala samostatně a výhradně s použitím citovaných pramenů, literatury a dalších odborných zdrojů.

V Praze dne 29. 4. 2014.

Anotace

Práce porovnává současnou situaci novopohanství ve Finsku a v České republice. Použitím sekundární analýzy a komparativní metody srovnává náboženské struktury společností, vývoje novopohanství a popisem několika klíčových novopohanských skupin daných států se snaží vydedukovat odlišné budoucí směřování obou proudů. Práce je doložena dvěma strukturovanými rozhovory a dvěma zúčastněnými pozorováními.

Annotation

This work compares contemporary situation of modern paganism in Finland and in the Czech republic. It describes a religion structure of the societies, a development of Neopaganism and certain key neopagan groups of these two states and it tries to give a deduction of the different future. Whole research of this work is done by the comparative method and by the secondary analysis. The work gives evidence of its informations by two structural interview and by two observation.

Klíčová slova

Novopohanství, Wicca, keltské náboženství, nordicko-germánské náboženství, slovanské náboženství, Suomenusko, Česká republika, Finsko

Key words

Neopaganism, Wicca, Celtic religion, Nordic-germanic religion, Slavic religion, Suomenusko, Czech republic, Finland

Obsah

ÚVOD.....	8
KAPITOLA I.: NOVOPOHANSTVÍ JAKO NOVÉ NÁBOŽENSKÉ HNUTÍ	11
1.1 NOVÁ NÁBOŽENSKÁ HNUTÍ	11
1.2 NOVOPOHANSTVÍ	11
1.3 SLOVO POHAN	14
1.4 PRVKY NEOŠAMANISMU V NOVOPOHANSTVÍ.....	14
1.5 EKLEKTICKÉ A REKONSTRUKCIONICKÉ NOVOPOHANSTVÍ	15
1.6 HISTORIE NOVOPOHANSTVÍ OD 17. AŽ PO POČÁTEK 20.STOLETÍ	15
1.7 HLAVNÍ SMĚRY NOVOPOHANSTVÍ.....	16
1.7.1 KELTSKÉ NÁBOŽENSTVÍ	16
1.7.2 WICCA.....	18
1.7.3 NORDICKO-GERMÁNSKÉ NÁBOŽENSTVÍ.....	20
1.7.4 SLOVANSKÉ NÁBOŽENSTVÍ.....	23
KAPITOLA II.: FINSKÉ NOVOPOHANSTVÍ.....	25
2.1 FINSKÁ SPOLEČNOST	25
2.2 HISTORIE NOVOPOHANSTVÍ VE FINSKU	26
2.3 SUOMENUSKO.....	27
2.3.1 MYTOLOGIE	27
2.4 FINSKÉ POHANSKÉ SKUPINY	29
2.4.1 MEZINÁRODNÍ POHANSKÁ FEDERACE VE FINSKU	29
2.4.2 PAKKANVERKO RY	30
2.4.3 KARHUN KANSA.....	31
2.4.4 LEHTO	32
2.4.5 TAIVAANNAULA	33
KAPITOLA III.: NOVOPOHANSTVÍ V ČESKÉ REPUBLICE.....	36
3.1 ČESKÁ SPOLEČNOST	36
3.2 HISTORIE NOVOPOHANSTVÍ V ČESKÉ REPUBLICE	36
3.3 ČESKÉ POHANSKÉ SKUPINY	38
3.3.1 MEZINÁRODNÍ POHANSKÁ FEDERACE PRO ČECHY, MORAVU A SLEZSKO	38
3.3.2 DÁVNÝ OBYČEJ	40
3.3.3 RODNÁ VÍRA.....	41
3.3.4 VLČÍ KULT.....	43
3.3.5 ČESKÁ POHANSKÁ SPOLEČNOST	45
KAPITOLA IV.: ZÚČASTNĚNÁ POZOROVÁNÍ A ROZHOVORY	48
4.1 ROZHOVORY.....	48
4.1.1 ANSSI ALHONEN.....	48
4.1.2 ROZHOVOR	48
4.1.3 FILIP AIRIS	49
4.1.4 ROZHOVOR	50
4.2 ZÚČASTNĚNÁ POZOROVÁNÍ	51
4.2.1 POSVÁTNÁ MÍSTA	51
4.2.2 OSLAVA A RITUÁL PODZIMNÍ ROVNODENNOSTI.....	52

KAPITOLA V.: SROVNÁNÍ FINSKÉHO A ČESKÉHO NOVOPOHANSTVÍ.....	55
5.1 SROVNÁNÍ FINSKÉ A ČESKÉ SPOLEČNOSTI	55
5.2 SROVNÁNÍ VÝVOJE NOVOPOHANSTVÍ V ČESKÉ REPUBLICE A VE FINSKU	55
5.3 SROVNÁNÍ DNEŠNÍ CHARAKTERISTIKY ČESKÉHO A FINSKÉ NOVOPOHANSTVÍ.....	56
5.4 SROVNÁNÍ FINSKÝCH A ČESKÝCH NOVOPOHANSKÝCH SKUPIN	57
5. 4. 1 TAIVAANNAULA A RODNÁ VÍRA	57
5.4.2 KARHUN KANSA A VLČÍ KULT	58
5.4.3 MEZINÁRODNÍ POHANSKÁ SPOLEČNOST VE FINSKU A MEZINÁRODNÍ POHANSKÁ SPOLEČNOST PRO ČECHY, MORAVU A SLEZSKO.....	58
5.4.4 ZASTŘEŠUJÍCÍ SKUPINY PRO VŠECHNY PROUDY NOVOPOHANSTVÍ	59
5.5 SROVNÁNÍ ROZHOVORŮ	60
ZÁVĚR.....	61
BIBLIOGRAFIE.....	63
INTERNETOVÉ PREZENTACE JEDNOTLIVÝCH SPOLEČNOSTÍ.....	65
RESUMÉ.....	67
SUMMARY	69

Úvod

Na úvod bych chtěla vysvětlit, proč jsem si pro moji bakalářskou práci zvolila dané téma: Srovnání finského a českého novopohanství. Již od počátku studia religionistiky na vysoké škole, jsem začala číst publikace vztahující se k tématu novopohanství. V roce 2012 jsem absolvovala šestiměsíční studijní pobyt ve Finsku, kde jsem se v rámci předmětu Severská náboženství zabývala po celou dobu mého pobytu výzkumem tamní novopohanské scény. Navázala jsem kontakt se skupinou Taivaannaula a se skupinou Lehto. Během šesti měsíců jsem provedla několik druhů výzkumů, které jsem použila pro tuto práci. Tento výzkum mne přivedl k myšlence, napsat práci srovnávající současný stav novopohanství ve Finsku a v České republice, kde novopohanské skupiny zaujímají role nových náboženských hnutí. Po mém návratu z Finska jsem kontaktovala tehdejšího předsedu České pohanské společnosti Filipa Airise, a poté nadále pokračovala v navazování a rozvíjení kontaktů s českými novopohany. Všechny tři skupiny jsem předem informovala, že jsem studentkou religionistiky na Karlově univerzitě v Praze, píšící bakalářskou práci na téma vztahující se k pohanství. Možná právě z tohoto důvodu mi trvalo převážně dlouhou dobu, než si ve mně někteří členové skupin našli důvěru. Svoji práci můžu podložit zúčastněnými pozorováními, kdy jsem se zúčastnila keltské oslavy podzimní rovnodennosti a navštívila posvátná místa skupiny Taivaannaula poblíž města Turku ve Finsku. Dále jsem provedla strukturované rozhovory se dvěma čelními představiteli skupin Taivaannauly a České pohanské společnosti. V současné době stále udržuji kontakt s Českou pohanskou společností, kde jsem si našla mnoho přátel. Z osobních důvodů jsem se však jejím členem nestala.

Cíl

Cílem této práce je podat ucelený obraz finské a české novopohanské scény a díky sekundární analýze a komparativní metodě, kdy budou srovnávány společnosti daných států, jejich novopohanské scény, zúčastněná pozorování a rozhovory, predikovat odlišnou budoucí charakteristiku novopohanství ve Finsku a v České republice.

Problematika výzkumu

Největší problém přináší do soudobých výzkumů novopohanství po celém světě diverzita názorů. Můžeme říci, že každý novopohan má svůj vlastní způsob, jak svému náboženství rozumí a jak jej praktikuje. To je také důvodem častých konfliktů vně hnutí nového pohanství. Proto je téměř nemožné, podat přesnou charakteristiku, neboť každé hnutí

a každý jeho člen jsou specifické. Stejný problém se týká zdrojů informací, kdy každá publikace, odborný článek či kniha podává rozdílné údaje.

Často jsem se během výzkumů setkala s velkou uzavřeností skupin, kdy se na jejich internetových stránkách nachází jen minimum údajů a jejich členství je považováno za téměř tajné. Anssi Alhonen, člen finské skupiny Taivaannaula, byl do jisté míry odměřený ze strachu, aby nebyl jako „pokusný králík“. Ze strany některých členů jsem si všimla, že si ze mne několikrát členové jednotlivých skupin dělali legraci a poskytovali mi nesmyslné a nedůvěryhodné informace.

Zdroje

Zdroji informací pro práci jsou knihy, které mi byly doporučeny stávajícími praktikanty novopohanství a odborné práce soudobých religionistických autorů, stejně tak jako časopisy vydávané samotnými novopohanskými skupinami či českými religionistickými časopisy Dingir, Religio a finským religionistickým časopisem Approaching Religion. Hlavními knihami a pracemi, ze kterých jsem pro práci čerpala, jsou: Clive Tolley, *Shamanism in Norse myth and magic*; Dušan Lužný, *Nová náboženská hnutí*; Zdeněk Vojtíšek, *Nová náboženská hnutí: a jak jim porozumět*; Christopher Partridge, *Encyklopedie nových náboženských hnutí*; Talve Ilma, *Finnish Folk culture*; *Paganism Today* od kolektivu autorů a Michael Strmiska, *Modern Paganism in World Cultures*. Klíčové byly pro práci především internetové stránky a sociální sítě, pomocí nichž se dnešní pohané organizují a propagují. Lze tam nalézt údaje o založení skupin, hlavní body jejich učení, fóra s názory jednotlivých členů, informace o proběhlých a budoucích projektech a přednáškách aj. Díky sociálním sítím je možné také sledovat stoupající zájem o hnutí zvyšujícím se počtem příznivců dané skupiny. Důležitá pro mne byla také osobní korespondence, probíhající především pomocí e-mailu se členy skupin.

Struktura práce

V první kapitole se budu zabývat novopohanstvím jako novým náboženským hnutím. Úvodní částí této kapitoly je obecná charakteristika nových náboženských hnutí, po které následují části orientované na obecnou formu novopohanství, na jeho vývoj a na popise jeho čtyř hlavních proudů. Tato kapitola čtenáře, za užití sekundární analýzy, seznámí s obecnou problematikou současného pohanství a vysvětlí základní pojmy, se kterými se budeme setkávat v průběhu celé práce.

Druhá kapitola je zaměřená na současnou charakteristiku společnosti a situaci novopohanství ve Finsku. Jedna z částí popisuje také finskou víru Suomenusko a její mytologii jako specifikum finského pohanství. Kapitola obsahuje popis pěti skupin: Mezinárodní federace ve Finsku, Pakkanverka ry, Karhun Kansy, Lehta a Taivaannaula, které budou v následující části srovnávány s jejich českými protějšky.

Třetí kapitola se orientuje na novopohanství v České republice. Nalezneme zde stručné nastínění náboženské struktury české společnosti, vývoj českého novopohanství a popis čtyř klíčových skupin: Pohanské federace pro Čechy a Moravu, Rodné víry, Dávného obyčeje, Vlčího kultu a České pohanské společnosti.

Obsahem čtvrté kapitoly jsou zúčastněná pozorování, provedená za účelem oslavy podzimní rovnodennosti v České republice, s cílem seznámení se s posvátnými místy skupiny Taivannaula ve Finsku a strukturované rozhovory se dvěma hlavními představiteli finské a české pohanské moderní scény, s Anssim Alhonenem a Filipem Airisem.

Pátá kapitola podává srovnání informací poskytnutých v předešlých třech kapitolách a na tomto základě se snaží podat důkazy o rozdílném budoucím rozvoji novopohanství obou států. Zúčastněná pozorování nebudou nelze porovnat z důvodu jiného typu pozorování (posvátná místa x rituál).

Kapitola I.: Novopohanství jako nové náboženské hnutí

1.1 Nová náboženská hnutí

Moderní doba je mnohdy charakterizována konzumní společností. To, co pro nás mělo hodnotu včera, nemusí mít pro nás hodnotu dnes. Člověk se chová jako stroj na nákup nových produktů. Touha po změně a úniku z konzumní společnosti do náboženské skupiny, znamená východisko z problému s nadějí lepších zítřků i přes to, že ve výsledku tato změna může přinést různá negativa. Náboženství a především pak tři „abrahámovská“ náboženství: křesťanství, judaismus a islám, se mnohokrát ocitly pod palbou ostré kritiky kvůli jejich minulosti. Tradiční hodnoty jako rodina, respekt ke kulturnímu dědictví a tradicím, vztah k přírodě aj. jsou mnohdy jen prázdné výrazy. Na tyto a další vážné problémy společnosti pak reagují protestem nová náboženská hnutí, která se snaží najít řešení výchozích problémů pomocí nových myšlenek a učení, a poskytnout tak alternativní formu spirituálního zázemí pro lidi, kteří nemohou nalézt uspokojení u tradičních náboženství. Důvody vzniku se často liší kvůli odlišnosti jednotlivých světových společností a jejich problémů. Slovo nové se v názvu vztahuje k roli hnutí v dané společnosti, která hnutí stále nezaintegrovala a považuje ho za podezřelá². Reakcí na nová náboženská hnutí jsou často i extrémistické nálady, kdy dochází ke střetu s většinovou společností. Hlavní roli hraje vůdce, který dokáže sestavit náboženskou doktrínu, zaujmout svoji osobností a zformovat strukturu hnutí tak, aby ho následovala skupina lidí¹. V průběhu času vně nových náboženských hnutí probíhá mnoho změn, hnutí se přetvářejí, stabilizují se společnosti, kdy vznikají denominace, štěpí se na nová či zanikají, ať již v důsledku vymírání členů či rozpuštěním daných skupin kvůli nesplnění jejich cílů aj.

1.2 Novopohanství

Pro práci bude stěžejní tato definice: novopohanství nebo také nové pohanství, či neopaganismus, jsou religionistické názvy používané na akademické půdě pro nová náboženská hnutí, která se snaží obnovit předkřesťanská náboženství a tradice přírodních, převážně evropských, národů. Religionistika tak těmito názvy naznačila, že historická kontinuita dnešního nového pohanství byla přerušena. Sami členové se pak označují za pohany a své skupiny za pohanské, aby tento postoj vyvrátili. V dnešní době je novopohanství jedním z nejrychleji rostoucích náboženských hnutí, kdy má přibližně 1 milion přívrženců po celém světě². I přes to, že je velice těžké kvůli dynamice, se kterou se novopohanství vyvíjí a

---

¹ Vojtíšek, Zdeněk, *Nová náboženská hnutí a jak jim porozumět*, Praha 200, .Str.18.

² Lužný, Dušan, *Nová náboženská hnutí*, Brno 1997, str.

kvůli diferenciaci proudů a jednotlivých skupin přesně definovat jeho charakter, uvedu níže znaky, které jsou v převážné většině klíčové.

- Ve většině případů jsou členy lidé s kritickým postojem vůči moderní, materialistické společnosti a vůči křesťanství. Tento postoj vůči křesťanství pak vyplývá i z označení skupin jako pohanických, kdy se daní členové snaží poukázat na předkřesťanské náboženství, na které navazují.
- Je téměř nemožné si působení moderního pohanství představit bez internetu, který se stal jeho nedílnou součástí. Všechny novopohanské skupiny mají své vlastní webové stránky a aktivně působí na sociálních sítích. Právě díky neustálým aktualizacím oficiálních stránek, můžeme zkoumat a pozorovat vývoj společností, myšlenky a názory jednotlivých vyznavačů, nárůst členů ve skupinách a nárůst zájmu o novopohanství ze strany široké veřejnosti. Také všechny oslavy a svátky, projekty a přednášky jsou organizovány pomocí e-mailových adres, kdy je účastníkům zasílán přesný program, nebo na sociální síti Facebook. Ovlivnění internetem dalo za vznik tzv. kyberčarodějnictví, jehož stoupenci vnímají jeho duchovní dimenzi skrytou v duchovní energii informační sítě³.
- Za další ze znaků novopohanství považují důraz na vlastní spirituální prožitek a osobní zkušenost s cílem rozvíjet své vlastní já. V novopohanských skupinách jsou často pořádány projekty, akce a přednášky zaměřené na osobní rozvoj a na kreativitu. Můžeme se taktéž setkat s projekty a rituály, které jsou orientované na zlepšení vnímání vlastní tělesnosti v rámci kultu těla. S tím je i spojený zájem o léčitelství a rozvoj fyzické zdatnosti pomocí různých praktik jako například kurzy Wydy (tzv. „keltské jógy“).
- Jedná se o polyteistické náboženství. Některé skupiny redukují svůj zájem na jednoho či dva bohy a bohyně, avšak nepopírají existenci ostatních bohů jiných proudů. Existují novopohanské skupiny uctívající bohy starého Egypta a oživující staroegyptské náboženství tzv. kemetismus (např. Církev věčného zdroje založena r.1970) nebo Řecka či, v případě wiccy, spojující bohy z ostatních panteonů aj.
- Reakcí na industrializaci a urbanizaci dnešní doby, kdy se člověk uchyluje z venkova do měst, je silný vztah k přírodě. Příroda, jež je panteistickou imanencí božství, představuje pro novopohanská hnutí posvátný svět, kde obsahuje vše, co

---

³ Vojtíšek, Zdeněk, *Novopohanství a jeho přítomnost v české společnosti*, str. 6, dostupné online na adrese: <<http://www.htf.cuni.cz/HTF-80-version1-NovopohanstvíProTeologickouRevui.doc>> Download 29.1.2014

nás obklopuje magickou energii. Pohané sdílí animistické představy. Duši či magickou energii v sobě nesou i neživé předměty jako kameny, stromy aj. Uctívání zvířat pak v dávné minulosti vedlo k totemismu. Nyní se můžeme setkat například s novopohanskou skupinou uctívající medvěda či s Vlčím kultem působícím na území České republiky. Jak moc je tento vztah člověk versus příroda důležitým, můžeme vidět na modifikaci pohanského kalendáře nazývaného Kolo roku, dle něhož se řídí celý život pohanů. Kolo roku obsahuje osm hlavních svátků: Samahain, Zimní slunovrat-Yule, Imbolc, jarní rovnodennost, Beltain, letní slunovrat, Lugnasad a podzimní rovnodennost. Data svátků jsou ustavována dle lunárního a solárního cyklu⁴. Obřady a oslavy, jež jsou jádrem nového pohanství, se provádí v posvátných hájích, kde zúčastnění můžou cítit přímé spojení s přírodou. Novým, moderním prvkem vyskytujícím se vně novopohanských skupin je environmentalismus. Mnoho členů se snaží zapojit do projektů organizovaných za účelem chránit a zlepšit životní prostředí.

- Stěžejním prvkem je ženský princip nazývaný Bohyně, Bohyně Matka, Matka Příroda aj. Náboženství, které neakceptuje, že božství může být manifestováno i v ženské podobě, není pohanským. Tento přístup ve Velké Británii vedl ve 20. století k utváření čistě ženských silně feministických tzv. wiccanských covenů, spadajících do skupiny dianického čarodějnictví, kdy mužští členové byli vyloučeni nebo pro ně bylo zakázáno navštěvovat oslavy a rituály⁵. Na druhou stranu se mnohokrát setkáváme s přístupem, zejména pak v případě některých druidských uskupení, kdy se náboženská skupina snaží harmonizovat mužský a ženský princip, obsažený ve všech oblastech lidské existence. Znak ženského principu můžeme považovat za jakýsi negativní projev vůči patriarchální společnosti a jejímu racionálnímu myšlení. Řešení vidí novopohanství v ženském intuitivním myšlení, jež má vést k nastolení jednoty světa⁶.
- Důležitou charakteristikou je úcta k předkům a silný vztah k minulosti a historii. Úcta k předkům přechází do animistických představ, kdy jsou během rituálů a oslav obětovány obětiny duším zemřelých příbuzných jedince a předkům obecně. Dle mého výzkumu pocítují pohané na svých posvátných místech silné spojení se svými předky a spojení s minulostí.

---

⁴ Partridge, Christopher, *Encyklopedie nových náboženských hnutí*. Praha 2006, Str. Str. 276.

⁵ Partridge, Christopher, *Encyklopedie nových náboženských hnutí*. Praha 2006, Str. 297.

⁶ Lužný, Dušan, *Nová náboženská hnutí*, Brno 1997, str. 99.

1.3 Slovo pohan

Anglické slovo *pagan* (česky pohan), pocházející z latinského *paganus*-venkovan, v době Římské říše označovalo venkovské kraje nazývaná *pagus*. Původně tento výraz tedy nenesl stopy negativního zabarvení, které výraz dostalo až po vzestupu křesťanství, především pak v době po Ediktu Milánském v roce 313, kdy bylo křesťanství přijato jako oficiální státní náboženství Říma⁷. Hlavním cílem proti-pohanských zákonů bylo především původní řecké a římské náboženství, jehož vyznavači žili hlavně na vesnicích⁸. Postupně tak byli označováni přívrženci polyteistických náboženství či bezvěrci (mimo Židů)⁹.

V anglicky psaných knihách a článkách nebo na fórech a diskuzích se můžeme setkat také s označením *heathen* (pohan) vzniklé z anglického slova *heather*-„vřes, křoví, vřesoviště“¹⁰. Výrazem *heathen* jsou nazýváni spíše vyznavači severských náboženství.

1.4 Prvky neošamanismu v novopohanství

Se vztahem k přírodě a s důrazem na osobní prožitek je spojen stoupající zájem o neošamanismus¹¹ a přidávání jeho prvků do každodenního života pohanů. I přes to, že je neošamanismus mnohdy považovaný za samostatný proud moderního pohanství, lze jeho znaky najít téměř u všech směrů stejně tak jako v mytologii předkřesťanských přírodních náboženství. Mnoho praktikujících navazuje kontakt s Matkou přírodou, patrony, předky aj. za doprovodu specifických zvuků a hudby či za pomoci halucinogenních látek, jimiž se snaží vyvolat psychický stav mysli nazývaný trans. Během mého dvouletého pozorování jsem se setkala s případy, kdy se stoupenci různých pohanských tradic pravidelně snaží navázat kontakt s podsvětím a jejich průvodci ve stavu hluboké meditace za doprovodu šamanských bubnů a tzv. chřestění. Znaky neošamanismu v severních náboženství se zabýval například Clive Tolley, který nashromáždil důkazy o jeho stopách v mýtech a v lokálních folklórních tradicích severských národů¹². Jeho oblíbenost lze ověřit na internetových stránkách ať už jednotlivých členů, kteří popisují své vlastní spirituální zážitky, nebo na oficiálních stránkách novopohanských skupin stejně jako v některých knihách o pohanství například od autora Scotta Cunninghama, který považuje šamanství za přirozenou součást wiccey. Nejčastěji jsou

⁷ Štampach, O. Ivan, *Současné novopohanství*, *Dingir* 1, 2002, str. 13.

⁸ Dokument dostupný online na adrese: http://www.adherents.com/Na/Na_502.html#3028 download 15. 3. 2014.

⁹ Strmiska, Michael, *Moderní pohanství v kulturách světa*, str.4, dostupné online na adrese <<http://thebibleisnotholy.files.wordpress.com/2010/06/modern-paganism-in-world-cultures-2005.pdf>> Download 16. 3. 2014.

¹⁰ Paxsonová, L. Diana, *Základní kniha germánského pohanství: na duchovní cestě Ásátrú*, Praha: 2011. Str. 12.

¹¹ Lužný, Dušan, *Neošamanismus-moderní techniky extáze*, *Religio* 3, 1995, str. 169-170., „...šamanismus je starý náboženská fenomén, který se v naší současné kultuře revitalizuje a současně dostává novou dnešním odpovídající novým sociokulturním podmínkám. Tuto živou podobu šamanismus v dnešních vysoce industriálních společnostech zde označujeme jako neošamanismus, abychom ji odlišili od staré tradice původního šamanismu.“

¹² Tolley, Clive, *Shamanism in Norse myth and magic*, Helsinki 2009.

vyznavači ovlivněni autory, jako je Mircea Eliade, pro kterého je šamanismus technikou extáze¹³.

Statut šamana je dán vůlí náboženské pohanské komunity díky jeho výjimečné, až nadpřirozené zkušenosti a schopnosti a díky extatické zkušenosti¹⁴.

1.5 Eklektické a rekonstrukcionické novopohanství

Mnoho proudů novopohanství, jak již bylo řečeno výše, se snaží postavit svá společenství na tradici předkřesťanských kultur. Avšak zdrojů, z nichž se dá čerpat, a ze kterých by se daly přesně rekonstruovat náboženské představy nebo přesný postup při rituálech aj., je jen velice málo. I přes to se najdou skupiny, které se snaží o přesné navázání na staré tradice. Tento typ pohanství můžeme označit za rekonstrukcionické. Členové takovýchto skupin vnímají staré tradice jako posvátné a snaží se najít stopy pohanských zvyklostí ve folklórních tradicích. Studují staré texty a dle archeologických nálezů se snaží najít starověká posvátná místa, kde pak pořádají své rituály¹⁵. Za rekonstrukcionické nemůžeme v nynější době považovat celé proudy novopohanství jako spíše jednotlivé skupiny např. Rodnou víru či Taivaannaulu.

Eklektické nebo také synkretické pohanství je na druhou stranu založeno na oživení pohanství vkládáním nových prvků do starých tradic. Snaží se tak reagovat na aktuální potřeby členů a uzpůsobuje si tak pohanství dle obrazu svého. Můžeme se tak setkat s tím, že během druidského rituálu se vyskytnou elementy hinduismu, indiánských tradic Severní Ameriky jako je tomu například u ředitele anglické skupiny British Druid Order Philipa Shallcrasse, jinak zvaného Grewolf, který přiznává, že do svých rituálů přidává mnoho prvků převzatých z rozmanitých náboženských tradic¹⁶. Typickým příkladem eklektického pohanství je wicca.

1.6 Historie novopohanství od 17. až po počátek 20.století

V 17.století byli novopohané a především pak přívrženci keltského náboženství v Anglii, která se stala centrem vývoje, spojení se esoterickou společností rosikrucianů, nebo s hermetickým řádem svobodných zednářů či s templáři¹⁷. Stejně tomu bylo i se vznikem

---

¹³ Eliade, Mircea, *Šamanismus a nejstarší techniky extáze*, Praha: 1997, str. 4-5.

¹⁴ Lužný, Dušan, Neošamanismus - postmoderní techniky extáze *Religio* 3, 1995. str.169-170.

¹⁵ Strmiska, Michael (přeložené Wolfem), Tradiční pohanství versus eklektické: rekonstrukce minulosti, *Bratrství*, Dokument dostupný online na adrese: < <http://sarmatia.wordpress.com/2010/01/27/michael-f-strmiska-tradicni-pohanstvi-versus-eklekticke-rekonstrukce-minulosti-versus-jeji-vytvareni/>> 27. 1. 2010, Download 18. 3. 2014.

¹⁶ Shallcrass, Philip, *Paganism Today: Druidry Today*, str.70.

¹⁷ Hutton, Ronald, *Paganism Today: The roots of modern paganism*. Kalifornie: Thorsons, 1995. str. 4.

prvních germánských uskupení, v jejichž pozadí stály nejenom esoterické a hermetické společnosti, ale i Teosofická společnost založená v roce 1875 Helenou. P. Blavatskou. Teosofickou společností byl ovlivněn i ve 20. století Gerald B. Gardner, zakladatel Wiccy, stejně tak jako dalšími hermetickými společnostmi, na jejichž učení stojí celá doktrína Wiccy s esoterickým základem¹⁸. Vývoji jednotlivých proudů novopohanství a to: keltskému náboženství, Wicce, nordicko-germánskému a slovanskému náboženství budou věnované podkapitoly níže.

Největším katalyzátorem zájmu o novopohanská hnutí a utváření nových skupin, byl rozkvět romantismu na konci 18. a po celé 19. století¹⁹. Romantismus jako reakce na urbanizaci a industrializaci s negativním postojem vůči osvícenské filozofii, zaměřené na rozum, obrátil svoji pozornost na člověka, na jeho individualitu, jeho city a duši. Lidé, kteří žili ve městech zahalených kouřem z továren, začali postrádat kontakt s přírodou. Roku 1890 vydává James Frazer knihu *Zlatá ratolest*, zabývající se folklórními tradicemi a lokální mytologií, která se setkala s neuvěřitelným ohlasem. Frazer tak ukázal, že pohanské zvyky jsou v kulturách stále živé, což vně anglické společnosti mělo za následek idealizaci přírody a krajiny. Byli to právě folkloristé, kteří v 19. století nasbírali nejvíce materiálů o předchůdcích dnešních novopohanů, jež byli považováni za představitele rurálního světa. I přes to, že se zformovaly, jak již bylo řečeno, germánské skupiny, převážná část tehdejších novopohanů byli individuální praktikující vyhledávání anglickou společností díky jejich znalosti léčitelství, kleteb a zaříkávadel²⁰. Za skutečný počátek novopohanství je však pokládáno až 20. století.

1.7 Hlavní směry novopohanství

V novopohanství existuje nespočet skupin a proudů. V mé práci jsem se zaměřila především na čtyři nejrozšířenější a nejznámější proudy: keltské náboženství, wiccu, germánské náboženství a slovanské náboženství. V následující části bych chtěla stručně popsat vývoj jednotlivých proudů a jejich dnešní charakteristiku.

1.7.1 Keltské náboženství

Za jednu z nejznámějších tradic předkřesťanské Evropy můžeme považovat keltské náboženství zaniklé z důvodu sílícího křesťanství na konci starověku. Jako hlavní pramen pro rekonstrukci keltského náboženství se nám dochovaly prameny převážně od římských a

---

¹⁸ Vojtíšek, Zdeněk, *Novopohanství a jeho přítomnost v české společnosti*, Str. 3. Dostupné on-line na adrese: <<http://www.htf.cuni.cz/HTF-80-version1-NovopohanstvíProTeologickouRevui.doc> > Download 16. 3. 2014.

¹⁹ Tamtéž.

²⁰ Hutton, Ronald, *Paganism Today: Roots of modern paganism*, str. 5-8.

řeckých autorů (např. Julius Caesar, Tacitus aj.) či archeologické nálezy, avšak o rituální praxi a přesném charakteru náboženství víme jen velice málo. Keltská společnost byla hierarchická s velice propracovaným systémem. V čele stáli druidové, kteří tvořili mezikmenovou složku. Samotné slovo druid pochází z keltštiny a znamená „velmi vědoucí“, „velmi moudrý“. Druidové se zabývali především náboženskými záležitostmi, ale například i politickou činností, soudnictvím a právem²¹. Na počátku obnovy keltského náboženství stál již na konci 17.století sběratel starožitností a spisovatel John Aubrey, který pokládal megalitické památky za zbytky druidských chrámů²². Větší pokusy o znovuoobnovení druidismu přicházejí na začátku 18.století, kdy obyvatelé Walesu a Cornwallu, původní členové křesťanských obcí, organizují kulturní a jazykové programy³. Prvním zakladatelem neodruidského společenství „Starobylý druidský řád“ založeného v roce 1717 v Londýně, je John Toland, autor Dějiny druidů, knihy žijící v letech 1669 až 1722²³. Další skupina novodobých druidů, uctívající předkřesťanské bohy (např. boha slunce Lughu) se pak objevuje v Bretani ve Francii²⁴. V dnešní době existuje nespočet keltských skupin skládajících se do řádů a hájů. Největší centrum keltství je od dob formování prvních keltských skupin až po současnost Velká Británie, kde v nynější době působí několik klíčových skupin. Můžeme si uvést například *British Druid Order*²⁵, založené v roce 1979 několika řády, bojující za přístup k megalitické stavbě Stonehenge či mezinárodní organizaci *The Druid Network* poskytující informace o moderním i starověkém keltství a sdružující, jak řády, háje, tak jedince²⁶.

Některé skupiny se drží historických odkazů pro vytvoření určitých stupňů výcviku, kdy nejvyšší stupeň je druid, vat-léčitel a nakonec bard. Tyto tituly si členové dnešních keltských skupin sami udělují, aby tak specifikovali své zaměření.

Bardské keltství

Nejpreferovanějším keltským proudem novopohanství je *bardské keltství*. Bardové měli u Keltů roli bavičů a tvořili první stupeň zasvěcení. Svá vyprávění doprovázeli hrou na hudební nástroje. Jejich hlavním úkolem bylo střežit ústní tradici, která byla předávána

---

²¹ Antalík, Dalibor, Náboženství Keltů před christianizací, *Dingir* 1, 2002, str. 18.

²² Vojtíšek, Zdeněk. Novopohanství a jeho přítomnost v české společnosti. Str. 3. Dostupné on-line na adrese:< <http://www.htf.cuni.cz/HTF-80-version1-NovopohanstvíProTeologickouRevui.doc> > Download 16. 3. 2014.

²³ Partridge, Christopher., *Encyklopedie nových náboženských hnutí: Nová náboženská hnutí, sekty a alternativní spiritualita*. Knižní klub: 2006. str. 277.

²⁴ Partridge, Christopher., *Encyklopedie nových náboženských hnutí*, tamtéž.

²⁵ Více informací o skupině dostupných online na adrese:< <http://www.druidry.co.uk/about-the-bdo/a-little-bdo-history/>> Download 16. 3. 2014

²⁶ Více informací o skupině dostupných online na adrese:< <http://druidnetwork.org/>>

z generace na generaci. V dnešní době jsou bardové, dle mého výzkumu z české novopohanské scény a z celosvětových stránek druidů, považováni za umělce. Jejím hlavním cílem je tvořit a být kreativní ve všech sférách života. Nejčastější formou jejich tvorby je pak tvůrčí činnost v oblasti poezie, kdy se můžeme setkat s rozsáhlými sbírkami básní oslavující především posvátnost přírody a různé keltské bohy.

Stejně jako pro jiné novopohanské proudy, nejdůležitějším rysem je posvátný vztah k přírodě, kde má vše svou magickou sílu *Awen*, jež je obsažená ve všem živém a neživém. Slovo *Awen* je pak také používáno jako ekvivalent slovo Amen v rámci druidských modliteb během rituálů a oslav. Svět, ve kterém žijeme, není pro druidy jediným existujícím světem. Další světy se nacházejí za hranicemi našich smyslů. Tyto světy pak poznáme po smrti nebo díky snům, meditacím, hypnózám aj²⁷. Dalším základním kamenem je pak víra v reinkarnaci, stejně jako o wiccanů uvedených níže, kdy se lidská nebo zvířecí duše vrací zpět na „náš“ svět v různých podobách a formách²⁸. V minulém životě jsme mohli být lidskými stvořeními, v budoucím životě se můžeme vrátit na Zem v podobě zvířete nebo například stromu a kamene. Novodobé druidské uskupení mohou být jak monoteistická, tak polyteistická uctívající keltské bohy a bohyně jako například Teuteta, Cernunnose, Eponu aj.

Za posvátná místa jsou především považovány megalitické stavby jako jsou menhiry, dolmeny a kromlechy, která jsou však starší než původní keltské osídlení.

1.7.2 Wicca

Wicca, z anglosaského wicce (čarodějnice či vědma), je velice rychle se rozvíjející novopohanská tradice založená v roce 1951 v Anglii v okolí New Forest, kdy byl zrušen zákon proti čarodějnictví, Geraldem B. Gardnerem, který do ni zapojil prvky západního okultismu¹. Vyznavači, kteří se shromažďují do tzv.covenů (lóží) vedených velekněžkou či veleknězem, věří však v to, že jejich tradice existuje nepřetržitě od dob předkřesťanských kultur, a že její stopy můžeme nalézt v místních folklórních tradicích. Nová lóže vzniká, když se ze starého covenu odtrhne pár, kněz a kněžka. Tímto způsobem pak vznikají speciální coveny, nazývané sesterské, které pak tvoří tzv. strom²⁹. Hlavním heslem covenů je věta pronesená Gardnerem: „Naprostá láska a naprostá důvěra!“³⁰ U wiccanských směru se setkáváme s pojmem tzv. kolektivního vědomí či kolektivního vědomí skupiny, kde důležité

²⁷ Carr-Gomm, Philip, *What do Druids Believe?*, Dokument dostupný online na adrese: <<http://www.druidry.org/druid-way/druid-beliefs>> Download 20. 3. 2014.

²⁸ Tamtéž.

²⁹ Jaroslav, Právo přichází od Bohů, *Pohanský kruh 5*, 2004. Str. 17

³⁰ Tamtéž.

pravidlo tvoří mlčenlivost znamenající uchovávání v tajnosti to, čím se zabývají ostatní, stejně jako praktiky jednotlivých lóží.

Členem se může stát jen ten, kdo projde velkým iniciačním rituálem, kterému předchází rozsáhlý osobní výcvik. K osobnímu výcviku a ke složení iniciačního rituálu jsou psány speciální knihy s názvem *Knihy stínů*, kam si vyznavači zapisují své poznámky o charakteristice a způsobu oslav svátků, o svém vlastním osobním růstu nebo další informace spojené s vyznáváním Wiccy. První *Knihu stínů* nesoucí původně jméno *Ye bok of ye Art Magikal* napsal Gerald B. Gardner³¹. Pro zájemce o zasvěcení je v nynější době nejdůležitější *Modrá kniha* od Bucklanda. Na zasvěcení se čeká symbolicky rok a den. Během této doby dochází k osobnímu výcviku pod vedením učitele, kdy může učit ženy a naopak.

Wicca je keltská přírodní magie, vycházející dle Scotta Cunninghama³² ze šamanských rituálů, během kterých se její stoupenci snaží komunikovat s přírodou, zvířaty a božstvem za pomoci hudby či dokonce halucinogenních látek. Božství chápe Wicca jako duální, kdy Bůh a Bohyně jsou dva všudypřítomné ekvivalenty, které jsou projevem všech náboženských panteonů. Jména bohů a bohyň mohou být tedy různorodá, vždy záleží na daném vyznavači, s jakými bohy se více ztotožní. Klíčovým znakem je důležitost osobního rozvoje. Důležitým prvkem je víra v reinkarnaci, kdy se lidská duše skrze spirálu znovuzrození navrácí v rozmanitých podobách, aby se zdokonalila. Charakteristika budoucího života je ovlivněna životem předešlým. Hlavní myšlenka Wiccy je: dělej si, co uznáš za vhodné, pokud tím nebudeš nikomu ubližovat. Tento princip je obsažený ve stěžejním zákoně Wiccan rede³³. Stejně jako u jiných novopohanských proudů je u Wiccy jeden z nejpodstatnějších znaků posvátné spojení s přírodou. Obřady a oslavy, konané vždy ve skupinách, se odehrávají uprostřed tajných hájů a luk, kde se účastníci snaží dosáhnout co nejbližšího kontaktu s přírodou a navázat tak spojení s lesními duchy, duchy předků a bohů.

Rozeznáváme několik typů wiccy, mezi tři nejdůležitější a nejrozšířenější patří:

Garderiánská Wicca

Garderiánská Wicca, jak již bylo řečeno výše, byla založena Geraldem B. Gardnerem (1884-1964). V dnešní době se jedná pouze o jednu odnož Wiccy. Sám Gardner

³¹ Roger Dearnaley, The influence of Aleister Crowley upon „Ye bok of Ye Art Magikal“, *Gerladgardner*, dokument dostupný online na adrese: <http://geraldgardner.com/dearnaley.php> Download 20. 3. 2014.

³² Scott Cunningham (27. června 1956-28. března 1993) byl americkým autorem několika knih o wicce: *Shadow of Love* (1980), *Wicca: a guide for solitary practitioners* (1988), *The Magic in food* (1991), *Cunningham's encyclopedia of Wicca in the kitchen* (1993), *Dreaming the Divine: Techniques for Sacred Sleep* (1999), *Cunningham's Book of Shadows: The Path of An American Traditionalist* (2009).

³³ Lawenta, Wicca rede - krátká úvaha, *Pohanský kruh* 5, 2004. Str. 17.

tvrdil, že Wicca je tradiční učení, které si předávaly z generace na generaci čarodějnice v době pronásledování. Pro Gardnera byla stěžejní postava Margaret Murayová, jenž prohlašovala, že pronásledované čarodějnice byly stoupenkyně pohanství.³⁴ V 30. letech byl Gardner členem rosekruciánské společnosti *The Fellowship of Crotona* založené Besant-Scottovou. Bylo to právě v této společnosti, kdy se Gardner poprvé setkal s tajnou skupinou lidí, kteří o sobě prohlašovali, že jsou dědici staré tradice čarodějnic³⁵. Koncem 40. let byl představen Aleistru Crowleymu, který ho zasvětil, do řádu *Ordo Templi Orientis*³⁶. Na základě toho, co ho naučil Crowley, poté Gardner napsal první Knihu stínů. V roce 1951, jak již bylo uvedeno výše, se rozešel s covenem v New Forest a založil svůj vlastní.

Alexandriánská wicca

Alexandriánská wicca byla založena v 60. letech 20. století v Anglii Alexandrem Sandersem (1926-1988) na základech garderiánské Wiccy, do které byl Sanders pravděpodobně zasvěcen, jako její konkurenční odnož. Sám Sanders si v rámci jeho covenu udělil titul „král čarodějnic“. Pro Sanderse bylo klíčovým okamžikem, když v 7 letech zjistil, že jeho babička Mary Bibby je dědičkou wiccanské tradice. Byla to právě ona, která ho do Wiccy zasvětila a darovala mu svojí Knihu stínů a naučila ho vše, co se týkalo rituálů³⁷. Alexandriánská Wicca se od garderiánské liší především historií jejího zakladatele a dle jejich vyznavačů je více eklektická.

Feministické čarodějnictví (dianické)

Knih *The Spiral dance: a rebirth of the Ancient Religion of the Great Goddess* od Miriam Simosové, která byla vydána roku 1979, byla inspirací pro založení mnoha feministických covenů. Ve Spojených Státech založily Zsuzsanna Budapestová a Morgani McFarlandová coven zaměřený na uctívání Bohyně, kde byl umožněn přístup na rituály pouze ženám³⁸.

1.7.3 Nordicko-germánské náboženství

Již od 19. století se v Německu formovaly skupiny snažící se obnovit germánské náboženství a implikovat jeho prvky do německého národního osvícení. Některé myšlenky a výklady germánské tradice vedly k vytvoření politicko-extrémisticky laděných spolků. V roce

---

³⁴ Dostálová, Anna Marie, *Uslyšet volání bohyně*, Dingir 3, 2008, Str.89.

³⁵ Guiley, Rosemary Ellen, *The Encyklopedia of Witches, Witchcraft and Wicca*. p.136.

³⁶ Hrabal, F.R., *Lexikon náboženských hnutí, sekt a duchovních společností*, Bratislava: Cad Press, 1998. Str. 125.

³⁷ Guiley, Rosemary Ellen, *The encyklopedia of Witches, Witchcraft and Wicca*, p. 306.

³⁸ Partridge, Christopher, *Encyklopedie nových náboženství*, str 297.

1887 navázalo na Edwarda Bulwera Lyttona a jeho teorii o nadlidské rase Společnost Vrilu³⁹. Roku 1917 vzniklo v Německu antisemitistické uskupení Germánský řád a následujícího roku Společnost Thule, která navázala na Společnost Vrilu. Thule je dle germánské mytologie svět Árijců. Germánské náboženství bylo inspirací pro mnoho významných autorů, např. pro německého hudebního skladatele Richarda Wagnera a jeho zhudebněnou Píseň o Nibelunzích, nebo pro švýcarského psychologa a lékaře Carla Gustava Junga, který v roce 1936 napsal studii Wotan srovnávající historické události oné doby v Německu s probuzením boha Wotana⁴⁰. Po druhé světové válce mnohé germánské skupiny zanikly nebo byly zakázány. Nové, moderní dějiny nordicko-germánského náboženství se začaly oficiálně psát v 70. letech 20. století, kdy současně ve Spojených státech, ve Velké Británii a na Islandu vznikaly uskupení snažící se oživit náboženství předkřesťanských národů severní Evropy⁴¹. Jako příklad můžeme uvést Společnost Ásatrú vzniklou v roce 1972 v USA⁴². Největší germánská skupina orientovaná především na třídu bohů Vanů je od roku 1997 v Dánsku *Forn Siðr*.

Mluví-li o sobě pohané, jež jsou přívrženci germánské náboženství, nejčastěji se pojmenovávají jako Ásatruar a svoji víru jako Ásatrú. Výraz Ásatrú je islandského původu a znamená v překladu z islandštiny loajální/věrný bohům⁴³. Ásatrú je zaměřená na víru v Ásy, v jejichž čele stojí bůh Ódin. Také se můžeme setkat s označením ódinismus nebo wotanismus, výrazy odvozující svůj původ od Ódina, jehož ekvivalentem je starogermánský bůh Wotana či Wodan. Pro novodobé pohanské skupiny severských náboženství se používá také anglické označení *Heathenry* a pro jejich stoupence označení *Heathen*. V dnešní době je jediné novopohanské náboženství uznané státem na Islandu. Dalším označení je gótského původu *Forn Sidhr* znamenající dávný obyčej.

Hlavním posvátným spisem jsou dvě islandské sbírky: Prozaická a Poetická Edda. Poetická neboli Starší Edda byla napsána ve mezi 10. a 13. století, autorství a místo vzniku není známo. Dle vědeckých výzkumů bylo její jádro sepsáno v Norsku a dovezeno na Island. V Poetické Eddě lze nalézt informace jak o stvoření světa a o jeho budoucím zničení, tak dobrodružné příběhy o bozích a hrdinech. Prozaická neboli Mladší Edda tvořící komentáře k Eddě Poetické, byla napsána ve 13. století na Islandu křesťanským básníkem a politikem

---

³⁹Hrabal, F.R., *Lexikon náboženských hnutí, sekt a duchovních společností*. Str.138.

⁴⁰Jung, Gustav Carl, *Wotan*.

⁴¹Strmiska, Michael F., *Modern Paganism in World Cultures: Comparative Perspectives*. Abc-Clio, Santa Barbara 2005, P.127.

⁴²Hrabal, F.R., *Lexikon náboženských hnutí, sekt a duchovních společenství*. Str.

⁴³Smith, Michael, *Ways of the Asatru: Beliefs of the Northern Modern Heathens*, Harvest Moon publishing. 2003. P. 6.

Snorri Sturlusonem. Novopohané věří, že v těchto dvou spisech je ukryta předkřesťanská severská tradice, na jejíž základu se snaží rekonstruovat charakteristiku nynějšího germánského náboženství.

Dalším posvátným textem a důležitým zdrojem informací jsou rodové islandské ságy a rodinné ságy zaměřené především na sociální strukturu a fungování předkřesťanské společnosti a na chod každodenního života.

Existuje však mnoho literárních děl nenordického původu, z nichž se také nechávají inspirovat germánské novopohanské skupiny např. anglosaská báseň Boewulf, německý epos Píseň o Nibelunzích, Tacitovo dílo Germania, aj.

Dle ódinismu byl na počátku svět smrti Muspelheim, jež byl spravován obrem Surtem. Poté vznikl obr Ymi a díky ní vznikly později další bytosti. Její syn Bor zplodil s dcerou obra Böltna tři syny: Ódina, Véa a Viliho, kteří zabili Ymiho. Z jeho mrtvého těla vznikl svět lidí. Ódin pak stvořil první lidi: Aska a Emblyho⁴⁴.

Kosmos je rozdělen do několika světů, které obývají rozdílné bytosti: lidé, bohové, elfové, obři a mrtví.

Bohové se dělí do dvou tříd: Ásové a Vanové vedoucí mezi sebou neustálou válku. Nejpopulárnějším bohem nordicko-germánského náboženství je jednooký Ódin, bůh moudrosti, kouzel, války a poezie, stojící v Ású. Ódin obávý Valhalu, kam si za pomoci svých valkýr vybírá válečníky, kteří na konci světa tzv.*ragnaröku*, budou bojovat na straně bohů. Ódinovou ženou byla Frigg, bohyně moudrosti, a jeho synem Baldur, který byl zabit jeho vlastním bratrem a poté znovu přiveden k životu, aby řídil svět. Jako dalšího oblíbeného boha můžeme uvést ochránce lidstva Thora používajícího známé tzv.Thorovo kladivo proti nepřátelům. Dalšími bohy jsou: Tyr, bůh války; Loki, lstivosti; Aegir a Ran, bůh a bohyně moře; Freyju, bohyni plodnosti, sklizně a lásky, její dvojče boha sklizně Freyra; jejich otce Njorthura, boha mořeplavby, rybolovu a obchodu a Hela, boha smrti.

Bohové mají dle germánského náboženství antropomorfní charakter. Od člověka se odlišují dlouhověkostí, vyšším intelektem a větší fyzickou silou. Zároveň jsou našimi tvůrci a předky. Tato idea přibližuje bohy lidem tak, aby jim mohli snáze porozumět. Na druhou stranu jsou bohové manifestací přírodních sil. O tom, jak lze chápat germánské bohy a jejich propojení s lidmi a naopak Carl Gustav Jung napsal: „*Ten, kdo tuto vichřici vyvolává, se*

---

⁴⁴ Hrabal, P.F., *Lexikon náboženských hnutí, sekt a duchovních společenství*, str. 439-440.

*jmenuje Wotan, a můžeme se o něm hodně dozvědět z politických zmatků a převratů, které v dějinách způsobil. Pro detailnější rozbor jeho charakteru se však musíme vrátit do věku mýtů, který vše nevysvětloval termíny člověka a jeho omezenými schopnostmi, ale snažil se hledat hlubší příčinu v psýché a jejích nezávislých silách. Tyto síly byly ztělesňovány nejranějšími lidskými předpisy. Nejranější lidské předpisy představovaly tyto síly jakožto bohy a popisovaly je v mýtech s větší péčí a přesností dle jejich různých charakterů.*⁴⁵

Důležitou součástí tohoto pohanského směru je také čtení z run nazývaných dle prvních šesti písmen runové abecedy *Futhark*, *Fithorc* nebo *Elder Futhark*. *Futhark* sloužil k předpovídání budoucnosti a k věštění.

Nejdůležitějším prvkem je rituál *Blót*, který se koná čtyřikrát až pětkrát do roka, jehož hlavním cílem je přinášet obětiny germánským bohům. U starověkých Keltů představovaly obětiny hlavně zvířata, dnes jsou to především pokrmy, alkohol, ovoce a obilniny.

1.7.4 Slovanské náboženství

Slovanské náboženství je snaha o obnovení polyteistického, etnického náboženství indoevropského národa Slovanů, které čerpá informace pro jeho rekonstrukci z archeologických, literárních a historických pramenů střední a východní Evropy. Tyto prameny pocházejí převážně z 7. až 12. století⁴⁶. Nejdůležitějšími zdroji jsou především historické kroniky, pověsti a folklórní vyprávění. V 19. století vznikaly slovanské skupiny v rámci romantických a nacionálních představ, kdy se hlavní myšlenkou stalo sjednocení Slovanstva. V České republice například v roce 1832 vznikl spolek Bratrstvo věrníků nového náboženství slávského, jehož zakladatelem byl Karel Slavoj Amerling⁴⁷. V poslední době je slovanské náboženství nazývané ruským slovem „rodnoverie“ pocházející ze dvou kořenů Rod-národní a verie-víra, a jeho největším centrem se stalo Rusko, kde slovanské společenství začaly vznikat v 70. a 80. letech 20. století. Jeden z hlavních impulzů vzniku vzešel z ultranacionálních skupin s antisemitskými a rasistickými názory. Na druhou stranu vznik ovlivnil i zájem o folklórní kulturu. Do 90. let rodnoverie představovalo pouze malou skupinu lidí nacházející se převážně v Moskvě a St.Petěsburgu. Publikace dvou knih: *Slavyano-goritsakay bor'b'a* od Aleksandra Belova a „*Slavyanskíe Vedy: Kniga Velesa*“ od Aleksandra Asova, vzbudila ohlas široké veřejnosti, který vedl k výraznému zvýšení zájmu o slovanské

---

⁴⁵ Jung, Carl Gustav, *Wotan*, Str. 5.

⁴⁶ Petrović, Michael, Qualification of Slavic Rodnovery in scientific literature, *svevlad*, dostupné on-line na adrese:<
http://www.svevlad.org.rs/rodoved_files/petrovic_qualification%20of_slavic_rodnovery_in_scientific_literature.pdf>
Download 1. 4. 2014

⁴⁷ O historii slovanského hnutí u nás: Vojtíšek, Zdeněk. *Encyklopedie náboženských směrů v České republice*, Praha 2005.

náboženství⁴⁸. Počátkem 90. let začaly vznikat skupiny i na Ukrajině a v Polsku. V dnešní době má Slovanské náboženství přes 40 tisíc příznivců. V Rusku se zrodila organizace s názvem Unie Slovanských komunit (USC) a Kruh pohanských tradic. V dnešní době můžeme najít jazyčníky, jak se dnes označují členové slovanských skupin, převážně na Ukrajině, Slovensku, Bělorusku, Estonsku, Srbsku, Bulharsku, Polsku a České republice.

Náboženství Slovanů bylo duálního charakteru, kdy se dva opačné prvky navzájem doplňovaly a tvořily spolu harmonii. Tento vztah je vidět například na víře v duchy, kdy ženští duchové, tzv. beregyni přinášely plodnost, zatímco duchové vampyr nosili smrt. Stejně je tomu i u bohů, kdy má každý svůj ženský protějšek.

Dalším principem byla úcta ke čtyřem elementům: vodě, ohni, zemi a vzduchu. Oheň a voda byly považovány za posvátné dualistické protějšky horizontální roviny, zatímco země a vzduch za dualistické protějšky roviny vertikální. Proto se vrcholy hor a kopců, koruny dubů a jiných vysokých stromů stala posvátnými místy setkávání bohů. Vítr byl považován za vnuka boha Striboga. Voda, hlavně pak řeky, představovaly proudy života a smrti.

Slovanský panteon se skládal z bohů majících antropomorfní charakter. Jejich jména a do jisté míry i charakter se lišily dle místa působnosti slovanských skupin. Nejdůležitějším byl pravděpodobně bůh ohně a slunce Svarog, který je považovaný také za nebeského kováře, protože dle pověsti ukul slunce. Ženou Svaroga byla Mokoš považovaná ukrajinským panteonem za tvořitelku úrodné půdy. Další důležitou roli hrál bůh bouře a hromu Perun. Dalšími bohy byli např. bůh dobytka, ochránce majetku a blahobytu Volos či Veles⁴⁹.

---

⁴⁸ Aitamurto, Kaarina, Russian Rodnoverie negotiating individual traditionalism, *Censur*, dokument dostupný online na adrese: <http://www.cesnur.org/2007/bord_aitamurto.htm#_ftn7> Download 1. 4. 2014

⁴⁹ Atweri, Jiří, Slovanské pohanství dnes: vlivy slovanství na společnost i jednotlivce, magisterská diplomová práce. Str. 53. Dostupné online na adrese <http://is.muni.cz/th/74206/ff_m/Magisterska_diplomova_prace.pdf> Download 1. 4. 2014.

Kapitola II.: Finské novopohanství

2.1 Finská společnost

Náboženské tradice a kulturní dědictví přírodních předkřesťanských národů jsou ve Skandinávii považovány za protipól moderní materialistické společnosti. V 80. letech 20. století se zrodilo nové etno-politické hnutí zastávající názor, že původní obyvatelé těchto národů mají posvátnou konexi k přírodě a hluboké znalosti o jejím fungování. Ve Skandinávii se především jednalo o lid Sámů, též nazývaných Laponci, obývajících Laponsko a poloostrov Kola a Karelů ve finském regionu Karélie. Sámové, stejně jako Karelové, jsou v dnešní době považováni za národ žijící ekologicky v harmonii s přírodou. Na druhou stranu je tento postoj vylučuje ze skandinávské společnosti, kdy se o nich hovoří jako o „jiných“ a rozdílných národech. Právě tento fakt vedl k mnoha konfliktům týkajících se například norské řeky Alta, okolo které měli Sámové svá obydlí, kde měla být v 70. letech vybudována vodní elektrárna⁵⁰.

Nejvíce lidí ve Finsku, jež má kolem pěti milionů obyvatel, stejně jako ve všech skandinávských zemích, se dle oficiálních statistik hlásí k luterství; konkrétně pak k Finské evangelické luteránské církvi (76%). Oslabenost tradiční luterské církve a vzestup sekularizace lze vidět na stoupajícím počtu obyvatel hlásících se k ateismu, kdy finská společnost zaujímá dle výzkumu z roku 2007 sedmou pozici na stupni zemí s největším počtem ateistů (21%)⁵¹. Tento jev je také způsoben silnou migrací obyvatel. Oslabení tradiční církve má na druhou stranu vliv na růst zájmu o přírodní předkřesťanské náboženství a jiné alternativní spirituální tradice. Profesor religionistiky Teemu Taira, vyučující na Åbo akademi v Turku, říká: „*Před několika desítkami let bylo Finsko homogenní zemí, především pak co se týče náboženství. Sociální změny byly v poslední době velice rychlé. Sekularismus, otevření hranic, globalizace a migrace ovlivňují nynější „tvář“ Finska. Je proto přirozené, že se lidé snaží hledat v minulosti, kterou považují za čistou a bezchybnou.*“⁵²

Finská společnost je velice silně založená na zachovávání folklórní tradice, která je hluboce zakořeněná v historii a v kultuře. Staré příběhy a mytologie jsou kolektivizovány do sbírek či zhudebňovány.

⁵⁰ Siikala, Anna Lena, *Creating diversities: Folklore, Religion, and the Politics of heritage*. P. 17. - 20.

⁵¹ Taira, Temuu. More visible but limited in its popularity, *Approaching Religion* 2(1), 2012. P. 3.

⁵² Přeložené z finského originálu: ”Vielä pari vuosikymmentä sitten Suomi oli hyvin homogeeninen maa varsinkin uskonnollisesti. Yhteiskunnallinen muutos on ollut viime vuosikymmeninä todella nopeaa. Maallistumisen lisäksi myös kaikenlainen rajojen aukeaminen, globalisaatio ja muuttoliikkeet vaikuttavat siihen, että omaa itseä aletaan etsiä ja rakentaa. On luonnollista, että turvallinen, mentaalinen alue löytyy katsomalla menneisyyteen.” Rozhovor dostupný on-line na adrese: <<http://www.tylkkari.fi/turun-ylioppilaslehti/juurilla>> Download 1. 4. 2014.

V roce 2005 vznikl projekt Náboženství ve Finsku, který má mapovat religiozitu a náboženské skupiny (jejich charakter, strukturu aj)⁵³. Projekt je tvořený formou webové stránky, kde lze nalézt ucelený seznam všech náboženských skupin a hnutí ve Finsku včetně jejich hlavní charakteristiky.

2.2 Historie novopohanství ve Finsku

Pohanství bylo z území Finska vytlačeno ve 12. století příchodem křesťanství. V době před 12. stoletím baltští Finové, řadíci se k ugrofinským národům, měli svoji vlastní náboženství se specifickým panteonem bohů⁵⁴. Dle výzkumů se i přes bohatou folklórní tradici se z původního finského náboženství nazývaného *Suomenusko* zachovalo pouze minimum obsažené ve fragmentech ústní lidové tradice a v lokálních zvycích, z něhož čerpají v dnešní době především rekonstrukcionické skupiny jako *Taivaannaula* a *Karhun Kansa*, o kterých bude řeč níže. První snahy o znovuoživení finského náboženství vznikají však již na počátku 19. století, kde se individuální skupiny snaží o shromáždění starověkých vyprávění, předávajících se z generaci na generaci. Klíčovou sbírkou je pro novodobé finské pohanství Kalevala, od autora Elliase Lönnrota, pocházející právě z tohoto období⁵⁵.

První novopohanské skupiny zaměřené nejenom na finskou víru *Suomenusko* vznikají až v 70. a 80. letech 20. století⁵⁶. V roce 1979 bylo registrováno první novopohanské hnutí ve městě Espoo Společenství bohyně Isis, které se po jedenácti letech rozpadlo⁵⁷. Na počátku 90. let byla vytvořena organizace Finská společnost pro keltská studia, zabývající se výzkumem keltského jazyka a kultury ve Finsku⁵⁸. V roce 1998 vznikla první organizace *Lehto*, snažící se o zastřešení příznivců všech novopohanských proudů. V roce 2001 byla registrována první finská Wiccanská Asociace se sídlem v Helsinkách a o čtyři roky déle bylo zjištěno, že je ve Finsku 500 wiccanů, hlásících se jak k alexandriánskému tak ke gardnerovskému proudu⁵⁹. Někteří z těchto wiccanů řadíci se ke speciální tradici *Suomiwicca*, která považuje stejně jako víra *Suomenusko* Finsko za posvátnou zemi. Za první skupinu zaměřenou pouze na víru *Suomenusko* je považována Asociace finské národní víry registrovaná v roce 2002 v Helsinkách. Nejvýraznější osobou zmiňovanou často v médiích je zakladatel skupiny *Taivaannaula* Anssi Alhonen, na kterého bude zaměřena čtvrtá kapitola.

⁵³ Informace dostupné online na adrese: < <http://www.uskonnot.fi/english/> > Downloaded 5. 4. 2014.

⁵⁴ Dokument dostupný online na adrese: < <http://jaska.puheenvuoro.uusisuomi.fi/156574-karhun-kansa-%E2%80%93-ensimm%C3%A4inen-suomessa-hyv%C3%A4ksyty-uuspakanayhdyskunta> > Download 5. 4. 2014.

⁵⁵ Dostupné online na adrese: <http://suomenusko.wordpress.com/2009/12/24/about-suomenusko-the-basics/> Download 5.4.2014.

⁵⁶ Informace dostupné online na adrese: < <http://www.uskonnot.fi/english/byreligion.php> > Download 5. 4. 2014.

⁵⁷ Více informací o skupině dostupných online na adrese: < <http://www.uskonnot.fi/english/byreligion.php> > Download 5.4.2014.

⁵⁸ Dostupné online na adrese: < http://www.sfks.org/Julkaisut_en.htm > Download 5. 4. 2014.

⁵⁹ Více informací dostupných online na adrese: < <http://www.lehto-ry.org/english.html> > Download 6. 4. 2014.

Anssi svými odbornými články, ve kterých se snaží shromáždit poznatky vlastního výzkumu, týkajícího se folklóru, ovlivňuje nynější tvář skupin a vyznavačů víry *Suomenusko*.

V dnešní době existuje ve Finsku nespočet novopohanských uskupení. Je téměř nemožné kvůli dynamice, se kterou se pohanství ve Finsku vyvíjí, udělat přesný popis všech a obsáhnout tak celkovou charakteristiku a strukturu novopohanské finské scény. Hlavním znakem většiny skupin je endemická, etnická víra *Suomenusko*, pro niž je Finsko posvátnou zemí stejně jako jeho kultura, folklórní vyprávění, písně a básně. Dle oficiálních výzkumů novopohanských finských skupin narostl počet členů o 20% během deseti let. Členy je především věková skupina od dvaceti do třiceti let⁶⁰.

2.3 Suomenusko

Víra *Suomenusko*, skládající se ze dvou kořenů *Suomi*-Finsko a *usko*-víra, je oživením endemické etnické víry předkřesťanských obyvatel Finska, jejich kulturní, historické a přírodní dědictví považované za posvátné. *Suomenusko* se rozvíjela v synergii s lokálními tradicemi, postavených především na uctívání přírody a svoji charakteristikou připomíná uralskou skupinu náboženství. Finská víra byla postupně vytlačena příchodem křesťanství, avšak dnešní pohané věří, že její zvyky přetrvaly v místních folklórních zvycích, ve vyprávěních, mýtech a pověstech, které začaly skupiny folkloristů na počátku 19. století shromažďovat do sbírek. Nejznámější takovou sbírkou je *Kalevala* od sběratele ústní lidové tradice Eliase Lönnorta.

2.3.1 Mytologie

Dle finské víry měl svět několik vrstev a byl překryt nebeskou kopulí, která byla nazývána ve dne víko nebe (*Taivaankansi*) a v noci víko záře (*Kirjokansi*). Uprostřed nebeské kopule je vztyčený sloup, podpírající celou nebeskou kopuli, který je považovaný za axis mundi - osu světa, jež je spojena s hvězdou Severkou (*Taivaannaula*). Spojení dovolovalo sloupu rotovat kolem jeho osy. Sloup je často považovaný za Velký dub nebo za Velkou horu světa⁶¹.

Horní svět

Horní svět - *Lintukoto* je umístěn na nebesích na jihu, kde dle tradice roste i Velký dub, u jehož kořenů vyvěrá řeka světa. Blízko Velkého dubu se nachází Velké jezero nebo také moře života, kde jsou ožívovány duše lidí a vodního ptactva. Vodní ptactvo je poslem

---

⁶⁰ Informace získány z osobní korespondence se členkou skupiny Lehto Kati Lainen.

⁶¹ Talve, Ilmar. Finnish folk culture. P.222

bohů, cestující z horního světa přes Mléčnou dráhu, jinak také nazývanou ve finštině *Linnunrata* (Ptačí cesta). Tento svět je spravován Velkou Matkou, Irou, Panenskou Marií či Maariou. Maaria je matkou všech bohů a správkyní duší, strážkyní mateřství a léčitelkou, která porodila tři syny-tři kosmické bohy: Väinämöнена, Ilmarinena, Joukahainena. Každý z těchto tří kosmických bohů je spojen s jedním ze tří základních elementů: nejstarší Väinämönen s vodou, Ilmarinen se vzduchem a Joukahainen s ohněm⁶².

Dolní svět

Dolní svět se rozprostírá od středního světa k severu, kde se nachází pravěký ledový oceán Sarajas, do něhož se vlévá řeka světa. Uprostřed ledového oceánu můžeme nalézt *Pohjolu* (Severní místo), z něhož pramení několik severských řek, a vznikají zde polární záře.

Stvoření světa

Původní finské obyvatelstvo věřilo, že svět dle starodávného mýtu, kdy vodní pták nakladl své vejce u nohou boha Väinämöinena, který se zrovna plavil přes pravěký oceán. Ten svoje nohy posunul a vejce tím rozmáčknul.

Další z velice uctívaných je například bůh bouřky a deště Ukko či hrdina finských mýtů bojovník Lemminkainen, který musel bojovat za záchranu svého domova. Na mýtu o Lemminkainen je zajímavý šamanský prvek, kdy Lemminkainen byl rozsekán na kousky a poté, co kousky jeho těla byly jeho matkou sesbírány a spojeny, byl znovuzrozen stejně jako šaman, který při svém přechodovém rituálu, musí být usmrcen a pak znovu přiveden k životu⁶³.

Duchové

Klíčovým znakem tradice *Suomenusko* je posvátný vztah k přírodě, kde má vše skrytou duši. Předměty, osoby, zvířata, rostliny, voda aj. byly ovládány jejich strážnými duchy, Haltijat. Slovo *hatlijat* pochází z germánského jazyka a znamená matka nebo otec. Tito duchové obývali také různá místa jako domov, krb či stodolu. Stejně tak každá lidská bytost byla chráněna a dennodenně doprovázena svým strážným duchem.

Slunce a Měsíc

---

⁶² Alhonen, Anssi, *Notes of Finnish Tradition*, Pg.3., Převzato z osobní korespondence dne 25.4.2012.

⁶³ Tamtéž.

Významnou roli hrají v mytologii *Suennusko* Slunce a Měsíc. Dle Slunce se řídí cyklus roku a v minulosti se jím řídily i šamanské představy, zatímco Měsíc je spojen se štěstím, osudem a přírodním cyklem. Slunce i Měsíc byly dvě žijící bytosti mající vlastní duši, svůj den narození a smrti. Díky pozorování oblohy a díky věštěním z run, byly v minulosti interpretovány fáze Měsíce. Kompletní cyklus Měsíce se nazývá nebeský Měsíc, který představoval mezidobí 29 dnů mezi dvěma novými Měsíci. Těchto 29 dní nebeského Měsíce bylo rozděleno do čtyř fází, každá po jednom týdnu⁶⁴.

2.4 Finské pohanské skupiny

2.4.1 Mezinárodní pohanská federace ve Finsku

Mezinárodní pohanská federace ve Finsku, založená v roce 2010⁶⁵, je jednou z dceřiných organizací Mezinárodní pohanské federace (zkratka PFI), vzniklé na základech Pohanské federace (zkratka PF) založené v roce 1971 ve Velké Británii, jejíž hlavním cílem byl a stále je, boj proti ignoraci a negativním postojům vůči novopohanství. Od 90. let dochází díky internetu k rozšiřování působení Pohanské federace po celé Evropě a tak do svého názvu přidává slovo: mezinárodní. V roce 2006 době získala Mezinárodní pohanská federace statut neziskové organizace s hlavním sídlem v Nizozemí⁶⁶. V nynější době organizuje regionální i nadnárodní setkávání, přednášky a akce propagované prostřednictvím webových stránek a magazínů, vydávaných jednotlivými pobočkami za účelem rozvoje pohanské společnosti.

Mezinárodní pohanská federace stejně tak jako její česká dceřiná federace se řídí třemi hlavními principy⁶⁷:

1. Snaha o porozumění zákonům přírody, včetně porozumění tvořivým silám života a smrti. Úcta k přírodě.

2. Důraz na pozitivní ctnosti, které znamenají přijetí individuální zodpovědnosti za svoje činy a svůj život, objevování a rozvoj vlastní přirozenosti v harmonii s vnějším světem a společenstvím.

---

⁶⁴ Alhonen, Ansii Notes of Finnish Tradition. Převzato z osobní korespondence dne 25. 4. 2012

⁶⁵ Informace dostupné online na adrese:< <http://www.uskonnot.fi/yhteisot/view.php%3ForgId%3D1085>> Download 10. 4. 2014.

⁶⁶ O PFI (autor neuveden), *Pohanská federace pro Čechy, Moravu a Slezsko*, Dokument dostupný online na adrese:< <http://www.pohanskafederace.cz/o-pfi/>>

⁶⁷ Pagan Federation in Finland. Dostupné online na adrese:< http://fi.paganfederation.org/contact_fi.php> Downloaded 25 .2. 2014

3. Vědomí božské síly, která transcenduje pohlaví a zároveň uznání mužské i ženské povahy božstev.

Mezinárodní pohanská federace vydává časopis *Pagan Dawn*, který je k dostání pro členy skupiny s typem členství I. kategorie za 35 euro na rok, který v Mezinárodní pohanské skupině přináší: roční předplatné časopisu *Pagan Dawn*, vlastní e-mailovou adresu, pozvání na soukromá setkávání a výlety, jednou ročně vydávaný informační zpravodaj. Členství II. kategorie za 13 euro na rok zahrnuje všechny výše uvedené výhody mimo předplatného časopisu *Pagan Dawn*. Další III. kategorií je partnerské členství za 19 euro bez předplatného časopisu *Pagan Dawn*. Skupina nadále rozlišuje redukované členství pro studenty a pro seniory od 65 let za 6 euro na rok (partnerské členství pro studenty a seniory je 9 euro na rok)⁶⁸.

Národním koordinátorem je k datu 20. dubnu 2014 Singing Stone a mezinárodní koordinátorkou Morgana.

Na oficiálních internetových stránkách Mezinárodní pohanské federace ve Finsku jsou uvedeny pouze obecné informace Mezinárodní pohanské federace. Není zde zmínka o projektech, ani o událostech skupiny a ani o členech.

2.4.2 Pakkanverko ry

Pakkanverko ry (Finská pohanská síť) je finská nezisková organizace se sídlem v Tampere, založená v roce 1999. Jejím hlavním úkolem je zajišťovat vnitro-náboženský dialog a spolupráci mezi novopohanskými skupinami ve Finsku, stejně jako poskytovat oficiální informace, týkající se novopohanství masmédiím a dalším institucím včetně univerzit. Snaží se tak zabránit pomluvám a změnit negativní názor vůči novopohanství. Největší snahou *Pakkanverko ry* je postavit pohanství na stejnou úroveň jakou v nynější finské společnosti nese křesťanství a zlepšovat tak svobodu vyznání a náboženskou rovnost⁶⁹. *Pakkanverko ry* je považována za největší finskou pohanskou organizaci.

---

⁶⁸ Pagan Federation in Finland(autor neuveden), více informací o členství dostupné online na adrese:< http://fi.paganfederation.org/contact_fi.php> Downloaded 25. 2. 2014.

⁶⁹ Uskunnot, Dokument dostupný online na adrese:< <http://www.uskonnot.fi/yhteisot/view.php?orgId=140>> Download 25.2.2014.

V čele stojí předseda organizace. Pod ním jsou: jeho zástupce a pět členů představenstva v čele s jejich zástupcem. Na internetových stránkách nejsou uvedeny informace o délce období pozic, ani kým jsou tyto pozice určovány⁷⁰.

Členem se může stát kdokoli, kdo dosáhl věku osmnácti let a sdílí stejné myšlenky a zájem o novopohanství jako členové *Pakkanverko ry*. Poplatek za členství je symbolických 5 euro ročně. Členství s sebou přináší mnoho výhod: oficiální přístup do seznamu členů na internetových stránkách, slevu v knihkupectví *Athanathon* a *Tiedostamo*, slevu na časopis *Vox Paganorum*, slevu na cenu táborů a dalších akcí, slevu na oslavy svátků a rituálů a slevu na pohanský kalendář, stejně jako možnost volit 4x do roka členy do vedoucích pozic organizace. Při posledním sčítání v roce 2008 měla skupina 130 členů, ale dle stoupajícího zájmu o novopohanství můžeme vydedukovat, že tento počet razantně vzrostl⁷¹.

Členové se setkávají každý týden v restauracích, postupně ve čtyřech městech: Turku, Helsinky, Kuopio, Oulu a Tampere. Tato setkání jsou otevřená široké veřejnosti a mají tak přinést zlepšení postavení novopohanství ve Finsku. Často se stává, že na setkání přijíždí křesťanští misionáři, kteří se snaží konvertovat členy a návštěvníky těchto setkání⁷².

Skupina vydává 4x do roka časopis zvaný *Vox Paganorum*, kam přispívají všichni se zájmem o novopohanství. Články jsou orientovány především na novopohanství ve Finsku, na uctívání přírody, folklórní kulturu. Lze v nich nalézt také rubriky vztahující se k oslavám svátkům a k rituálům, stejně jako informace o proběhlých či nadcházejících akcích⁷³.

Pakkanverko ry sdružuje všechny proudy novopohanství. Ke každému proudu nacházejícího se na území Finska má poradce, který se snaží zprostředkovat informace médiím či pomoci lidem se zájmem o daný proud.

2.4.3 Karhun Kansa

17. prosince roku 2013 byla komunita *Karhun Kansa* neboli v překladu Lidé medvěda, vzniklá v roce 2011, uznána finským Ministerstvem kultury a vzdělání jako náboženské hnutí a stala se tak prvním novopohanským hnutím s takovýmto statutem ve Finsku. Byly tím tak například oficiálně uznány manželské svazky, uzavřené v rámci společenství či bylo povoleno pohřbívat členy dle náboženských způsobů skupiny. Tímto statutem Finsko vyneslo Lidi

⁷⁰ Pakkanverkko ry, autor neznámý, Informace dostupné online na adrese:<
<http://www.pakanaverkko.fi/pakanaverkosta/hallitus>> Download 25. 2. 2014.

⁷¹ Pakkanverkko ry (autor neuveden), více informací o členství dostupné online na adrese:<
<http://www.pakanaverkko.fi/pakanaverkosta/jasenedut>> 2014.

⁷² Pakkanverkko ry, (autor neuveden), více informací na adrese:< <http://www.pakanaverkko.fi/>> 2014.

⁷³ Pakkanverkko ry (autor neuveden), více informací o časopise *Vox Paganorum* online na adrese:<<http://www.pakanaverkko.fi/vox/julkaisuperiaate>> 2014.

medvěda do ekvivalentního postavení s jinými odnožemi tradičních církví, muslimskými komunitami, buddhistickými skupinami aj. Hlavním sídlem komunity je město Vaasa⁷⁴.

Skupina nemá oficiální webovou stránku. Organizuje se především na internetovém fóru, kde pomocí on-line debaty podávají stávající členové informace veřejnosti a novým zájemcům.

V čele Lidí medvěda stojí předseda volený představenstvem na dva roky. Představenstvo schvaluje nové členy a ustanovuje cíle skupiny. Členem se může stát občan Finska ve věku od patnácti let, kdo napíše motivační dopis, po jehož přečtení bude pozván k osobnímu pohovoru s představenstvem, které se rozhodne, zda jedince přijme či ne. Hnutí nemá specifikovaný členský poplatek⁷⁵.

Skupina považuje Finsko jako posvátnou zemi a uctívá tradici *Suomenusko*. Posvátným textem je sbírka Staré básně, obsahující třicet čtyři básní a sbírka *Kalevala*. Od ostatních skupin se odlišuje tím, že považuje medvěda, pokládaného za nejsilnějšího ze všech zvířat, za posvátného. Medvěd má ve finštině mnoho ekvivalentů, jedním z nich je *kunko* (v překladu z finštiny-předek), z jehož významu odvozuje skupina pojetí původu lidí, jež jsou jeho potomky. I přes to, že je medvěd posvátným, v minulosti ho bylo povoleno lovit, ale jen v souladu s přísnými rituálními pravidly. V době před příchodem křesťanství do Finska byla konzumována hlava medvěda během svátků především na počest válečníků, aby jim přinesla sílu a odvahu do dalšího boje. Během rituálů skupiny jsou přinášeny obětiny obětované medvědům.

2.4.4 Lehto

Lehto je finskou asociací přírodních náboženství s hlavním sídlem v Helsinkách. Asociace byla založena v roce 1998 a ve stejném roce registrovaná jako náboženská organizace⁷⁶. Členové vyznávají různé proudy přírodních náboženství, jsou zde příznivci Wiccy, germánského a keltského náboženství, tradice *Suomensuko* a jiných lokálních folklórních tradic, někteří dokonce vyznávají náboženství Sámů a tradici voodoo⁷⁷.

Asociace je postavena výhradně na dobrovolnické činnosti bez hierarchické struktury. V roce 2012, kdy jsem skupinu začala sledovat, byl počet členů 250. V roce 2013 počet

⁷⁴Uskonnot, Dokument dostupný on-line na adrese: <<http://www.uskonnot.fi/yhteisot/view.php?orgId=1139>> 2014. Download 1.3.2014

⁷⁵ Lena, Karhun Kansa, Dokument dostupný online na adrese:< <http://karhunkansa.freeforums.net/thread/18/yt-nn-ohjeet-yhdyskuntaan-liittymiseksi>> 7. 1. 2014, download 1. 3. 2014.

⁷⁶ Uskunnot Suomessa, (autor neuveden), dokument dostupný online na adrese: < <http://www.uskonnot.fi/yhteisot/view.php?orgId=425>> Download 1. 3. 2014.

⁷⁷ Voodoo je polyteistické náboženství pocházející z karibského ostrova Haiti.

vzrostl na 290. Dle výzkumu prováděného samotnou asociací převažují z 80% ve společenství ženy a průměrný věk členů je kolem třiceti let⁷⁸. Členem se může stát kdokoli se zájmem o přírodu, přírodní náboženství či folklór. Podání přihlášky probíhá přes e-mail, kdy zájemce vyplní přihlášku a pošle ji na danou adresu, která je k nalezení na oficiálních stránkách skupiny. Na sociální síti má skupina k datu 26.3.2014 1065 členů. Vzdávající zájem o skupinu ze stran médií a široké veřejnosti a její stoupající počet členů je způsoben pořádáním mnoha projektů otevřených široké veřejnosti, stejně tak jako propagací skupiny v časopisech, novinách, internetu a na sociálních sítích.

Skupina pořádá pravidelná setkávání jedenkrát za měsíc na odlišných místech ve městech: Turku, Oulu, Tampere, Kuopio a Helsinky. Akce a výlety jsou otevřené pro všechny se zájmem o přírodní náboženství.⁷⁹ Pro podrobnější informace slouží její uzavřená skupina na *Facebooku*.

Rozmanité náboženské proudy jsou ve skupině spojeny třemi hlavními myšlenkami: vírou v panteismus (vše, co nás obklopuje je posvátné), vírou v animismus (vše kolem nás má duši) a vírou v polyteistické náboženství spojené s respektováním náboženských panteonů ostatních proudů. Člověk je pro skupinu součástí přírody a jejího cyklu, dle kterého se odvíjí data svátků a oslav⁸⁰.

2.4.5 Taivaannaula

Taivaannaula, v překladu z finštiny do češtiny znamenající Asociace nebeského drápu nebo hvězda Severka, byla založena roku 2007 na základech finské endemické víry *Suomenusko* jako nepolitické sdružení se sídlem v Tampere ve Finsku⁸¹. Asociace se hlásí ke skupině uralských náboženství. Jejím hlavním pilířem je pokračování ve finské folklórní kultuře, její oživení a zvýšení povědomí o původních zvycích finské společnosti. Finsko je asociací považováno za posvátnou zemi. Členové věří, že tradice *Suomenusko* nebyla nikdy zcela přerušena, a že křesťanství jen převzalo její znaky a synkretizovalo je s křesťanskými tradicemi. Za hlavní zdroj svých myšlenek považuje *Taivaannaula* folklórní kulturu a ústní tradici v podobě lokálních mýtů, legend a vyprávění⁸².

⁷⁸ Lehto – Finnish Nature Religions (autor neuveden), *Lehto*, Dostupné online na adrese: < <http://www.lehto-ry.org/tapahtumat.html> > nedatováno, Download 1. 3. 2014.

⁷⁹ Dostupné online na adrese: < <http://www.lehto-ry.org/tapahtumat.html> > Download 1.3.2014.

⁸⁰ Lehto - Finnish Nature Religions Organisation (autor neuveden), *Lehto*, dokument dostupný online na adrese: <http://www.lehto-ry.org/english.html>, nedatováno, download 1. 3. 2014.

⁸¹ Uskonnot Suomessa, (autor neuveden) Dostupné online na adrese: < <http://www.uskonnot.fi/yhteisot/view.php?orgId=869> > Download 1.3.2014.

⁸² Taivaannaula (autor neuveden), dostupné online na adrese: < <http://www.taivaannaula.org/> >

Členem se může stát kdokoliv, kdo podá on-line přihlášku, která je k nalezení na internetových stránkách asociace či domluvou s některým ze členů. Podmínkou schválení členství je vztah k Finsku a jeho folklóru, sdílení hlavních myšlenek asociace a dodržování jejích pravidel. Povinný roční členský příspěvek je deset eur. Členství přináší mnoho výhod: slevy na poplatky za svátky a oslavy, slevy na ceny výletů. Stejně tak se členové podílejí na hlasování o budoucích aktivitách a charakteru společenství⁸³. V nynější době má dle Anssiho Alhonena skupina aktivních 50 členů ve věkové kategorii od dvaceti do třiceti let. Z těchto padesáti členů je téměř polovina žen.

V čele společenství stojí předseda, kterého volí všichni aktivní členové, a jeho funkce trvá 2 roky. Předseda se snaží rozvíjet a inspirovat svými nápady ostatní členy a snaží se vést skupiny dle hlavních pilířů.

Taivaannaula pořádá setkávání svých členů za účelem oslav svátku čtyřikrát do roka dle starého slunečního finského kalendáře, skládajícího se ze dvou hlavních období: letního a zimního s dvěma přechody mezi těmito dvěma hlavními obdobími, středem léta a středem zimy. Každý rok začíná svátkem sklizně *Krekri* na konci října nebo na začátku listopadu. Další svátek *Joulu* se koná od 21. prosince po dobu tří týdnů do 18. ledna, kdy nastává střed zimy, nazývaný se *Talvennapa*. Od 18. ledna pak zima slábne a přichází jaro. Během *Joulu* jsou vykonávány oběti pro duchy země a obydlí členů. *Taivaannaula* věří, že během těchto dvou svátků, pak členy navštěvují duše jejich zemřelých příbuzných. Příchod jara je slaven svátkem *Shrovetide*, kdy se zapalují ohně a během *Velikonoc* děti chodí ke každému domu s první ozdobenou větvíčkou – tato tradice je považována za starofinskou, byla dodržována finskou křesťanskou společností. Během května a června jsou pořádány oslavy na počest boha *Ukka*. Oslava svátku a s ním spojený rituál, má přivolat déšť pro dobrou sklizeň⁸⁴.

Svátky a oslavy jsou otevřené pro všechny členy skupiny za symbolické poplatky, za ubytování. Pokrmy během svátků a oslav jsou vařeny přímo členy a jsou pak obětovány bohům, duchům a předkům. Tradiční barvou obřadních šatů, jež tvoří košile a sukně, je bílá. Během svátků jsou rituály doprovázeny hudbou a tancem, kdy se všichni zúčastnění spojí do velkého kruhu kolem ohně.

Taivaannaula v nynější době organizuje mnoho projektů a akcí s cílem přilákat nové členy a rozšířit povědomí o skupině ve finské společnosti. Jedním z projektů je *Hiisi-hanke*, projekt

---

⁸³ Taivaannaula, (autor neuveden), dostupné online na adrese: < <http://www.taivaannaula.org/yhdistys/jasenhakemus-tai-tietojen-paivitys/> >

⁸⁴ Anssi Alhonen, Notes of Finnish Traditions, p. 5, převzato z osobní korespondence 25. 4. 2012.

Goblin (z anglického *Goblin project*), kdy se členové snaží o nalezení starých posvátných míst po celém Finsku, kam poté pořádají organizované výlety⁸⁵. *Hissi projekt* odstartoval minulý rok 28. března. Tento den je věnován uctívání finských náboženských míst. Během téměř jednoho roku se členům podařilo úspěšně nalézt přes dvacet nových posvátných lokalit. Díky spolupráci s estonskou skupinou *Maavalla Koda* (organizace rodilých Estonců) vznikla možnost výměnných táborů v Estonsku pořádaných každé dva roky.

---

⁸⁵ Taivaannaula, (autor neuveden), Dostupné online na adrese: < <http://www.taivaannaula.org/toiminta/hiisi/> > Download 15.2.2014.

Kapitola III.: Novopohanství v České republice

3.1 Česká společnost

V České republice se za posledních sto let výrazně změnila náboženská situace obyvatelstva. Ještě v roce 1921 se více jak hlásilo k římskokatolické církvi 82%, zatímco lidí bez vyznání bylo jen 7,2%⁸⁶. Tyto změny jsou převážně způsobené historickým vývojem 19. a 20. století. Od 70. let docházelo v České republice stejně jako jinde v Evropě k deprivatizaci náboženství. Ve stejné době se však do popředí dostal tzv. vědecký ateismus, přinášející potlačování úpadku náboženství, což vedlo ještě k většímu prohloubení této náboženské „krize“⁸⁷. Navzdory této krizi mnozí očekávali, že dochází k poklesu religiozity. Bylo tomu však právě naopak, protože náboženské oživení nabývalo na konci 80. a začátku 90. let na síle. Dva roky po pádu komunismu, v roce 1991, se uskutečnilo sčítání lidu, kdy se přihlásilo 39% obyvatel Československé republiky k římskokatolické církvi.

Podle posledního sčítání lidu v roce 2011 na území České republiky bylo zjištěno, že 34,5% obyvatel je bez vyznání, přičemž z 20,8% věřících se nejvíce hlásí k římskokatolické církvi-10,4%⁸⁸.

V roce 2006 až 2008 probíhal na půdě Sociologického ústavu projekt podporovaný Grantovou agenturou České republiky, mapující hlouběji současný stav české náboženské situace s názvem: Detradicionalizace a individualizace náboženství v České republice a jejich sociopolitické a socioekonomické důsledky. Výsledek ukázal, že v je v České republice nedůvěra v institucionalizované církevní instituce, a že je na vzestupu tzv. necírkevní religiozita. Oba tyto faktory mají za důsledek nárůst zájmu o alternativní, neinstitucionalizované náboženství. Dle výzkumu se také náboženství často předává v rodinách z generace na generaci⁸⁹.

3.2 Historie novopohanství v České republice

O historii novopohanství na území České republiky neexistuje zatím žádný ucelený zdroj, který by uváděl přesný rok založení první novopohanské skupiny. Domníváme se však, že první novopohané se začali objevovat v 90. letech 20. století. V roce 1993 vzniklo občanské sdružení *Keltoi* vedené Václavem Horákem. O rok později vzniklo Bratrstvo Keltů

⁸⁶ Tabulka o sčítání lidu dostupné online na adrese:<

[http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/t/82002D3491/\\$File/1702201401.pdf](http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/t/82002D3491/$File/1702201401.pdf)> Download 20.4.2014

⁸⁷ Nešpor, R. Zdeněk, Jaká je víra? Současná česká religiozita/spiritualita z pohledu kvalitativní sociologie náboženství, str. 13, Dokument dostupný online na adrese:<http://studie.soc.cas.cz/upl/texty/files/207_1nespor60%20pro%20tisk.pdf> Download 15.4.2014.

⁸⁸ Údaje dostupné online na adrese :< [http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/t/82002D3492/\\$File/17022014.pdf](http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/t/82002D3492/$File/17022014.pdf)> Download 10.4.2014

⁸⁹ Lužný, Dušan, Nešpor, Zdeněk R., *Náboženství v menšině: náboženství a religiozita v současné české společnosti*.str.7-10.

založené Tomášem Krivánkem. Za jednu z hlavních předzvěstí stoupajícího zájmu o novopohanství, můžeme považovat český překlad Bucklandovy⁹⁰ knihy *What Witches do*, vydaný roku 1996, jeho další stěžejní kniha pro novopohanství obecně přeložená do češtiny *Complete Book of Witchcraft* vyšla o dva roky později. Zprvu se jednalo především o individuální praktikanty, kteří se až později začali shromažďovat do skupin. Jeden z takovýchto praktikantů s přezdívkou Eurik založil v roce 1998 první českou novopohanskou stránku o Wicca⁹¹. V pozadí prvních Wiccanů stál také Jakub „Zahrada“ Achrer, který se stal prvním Čechem zasvěceným do tradičního covenu Garderiánské Wiccy ve Vídni. Byl to právě on, jež vydal v roce 2005 první českou knihu o průběhu celého zasvěcení s názvem *Wicca: První zasvěcení*. Achrer je zakladatelem a klíčovým organizátorem Mezinárodní pohanské federace pro Čechy a Moravu, BMWC (Českomoravského čarodějnického sletu)⁹² a České pohanské společnosti. V nynější době je také členem České pohanské společnosti. V roce 1998 vzniklo také germánské společenství *Fraternitas Ulfar*. O rok později vznikla pan-germánská skupina s názvem *Heathen Hearts of Boiohaeum*. Po roce 2000 následovala vlna zakládání nových spolků, můžeme zde uvést například Karpatské vlky či Rodnou víru aj.

V březnu roku 2011 proběhlo v České republice poslední sčítání lidí. Této události předcházela akce, pořádaná Rodnou vírou a Mezinárodní pohanskou federací pro Čechy, Moravu a Slezsko apelující na všechny pohany, aby uvedli své náboženské vyznání. Vše začalo 9. února 2011, kdy Rodná víra a Mezinárodní pohanská federace zaslaly Českému statistickému úřadu žádost o to, aby pohanství dostalo statistický kód. 17. února byla tato žádost schválena. Poté probíhala akce především prostřednictvím internetu, na stránce youtube.com, na sociálních sítích a na oficiálních stránkách obou výše zmíněných skupin byly k nalezení videa s názvem: Zapišme si pohanství jako náboženství u sčítání lidu 2011⁹³. Při sčítání se k pohanství přihlásilo 863 lidí⁹⁴.

---

⁹⁰ Raymond Buckland(*1955) jehož přezdívkou je Robat, je americkým wiccanem. Bibliografie: *A Pocket Guide to the Supernatural*(1969), *A Pocket Guide to the Supernatural*(1969), *A Pocket Guide to the Supernatural*(1969), *Buckland's Complete Book of Witchcraft*(1986), *Doors to Other Worlds*(1993), *Ray Buckland's Magic Cauldron*(1995), *The Witch Book: The Encyclopedia of Witchcraft, Wicca, and Neo-paganism* (2001), *Face to Face with God?* (2006), *Buckland's Book of Gypsy Magic* (2010)

⁹¹ Noira, *Neopaganism in the Czech Republic*, dokument dostupný online na adrese:< <http://arbor-nocturnus.wz.cz/inter/eng/neopaganism-czech-republic.php>> 2008, download 10.4.2014.

⁹² BMWC-Českomoravský čarodějnický slet, nekomerční, vícedenní událost určená nejen pohanům různého vyznání za účelem jejich setkání, založená v roce 2004. Více o BMWC na adrese:< <http://bmwc.org/>>

⁹³ Zapišme si pohanství jako náboženství u sčítání lidu 2011, *Youtube*, Video dostupné online na adrese: < <https://www.youtube.com/watch?v=AfGsk3HFiaQ>> Download 14.4.2014.

⁹⁴ Cody, *Sčítání obyvatel-kolik je v Česku pohanů*, *Stezky pohanství*, Informace dostupné online na adrese:< <http://www.stezkypohanstvi.cz/scitani-obyvatel-kolik-je-cechach-pohanu/>> 17.12.2011, Download 14.4.2014.

Díky velké spolupráci mezi téměř všemi skupinami, které se snaží navzájem si pomáhat v boji proti negativním postojům vůči novopohanství, vznikají nejrůznější projekty a akce snažící se nastínit české společnosti jeho pravou tvář. Jednou z takovýchto akcí je *Pagan Pride Day*, naposledy proběhlá dne 29. září roku 2013 v Praze. Jednalo se o hromadný rituál Podzimní rovnodennosti, pořádaný Mezinárodní pohanskou federací pro Čechy a Moravu ve spolupráci se skupinou Bohyně a s Českou pohanskou společností⁹⁵.

Během posledních čtrnácti let se situace novopohanství stále rapidně vyvíjí. Kvůli odchodům některých členů ze starých uskupení, vznikají stále nové skupiny a ty staré se buď rozpadají, jako tomu bylo například s *Fraternitas Ulfar* a *Heathen Hearts of Boiohaeum* a nebo proměňují svůj charakter díky přichozím novým členům, příkladem může být Mezinárodní pohanská federace pro Čechy a Moravu. Také přibývá nových individuálních pohanů, kteří nejsou členy žádné organizace a skupiny, vedoucí svůj vlastní blog nebo webovou stránku.

3.3 České pohanské skupiny

3.3.1 Mezinárodní Pohanská Federace pro Čechy, Moravu a Slezsko

Mezinárodní Pohanská Federace pro Čechy, Moravu a Slezsko je stejně jako Mezinárodní pohanská federace ve Finsku, dceřinou pobočkou Mezinárodní pohanské federace a řídí se tudíž stejnými principy. Federace vznikla díky Jakubovi „Zahradovi“ Achrerovi v roce 2006. Zprvu v čele stál jen malý tým, který vydával čtyřikrát do roka věstník.

V roce 2012 společenství prošlo hlubokou vnitřní krizí, způsobenou konfliktem s nizozemskou centrálou, kdy se tehdy nenašel nikdo, kdo by stál v jejím čele jako koordinátor. Tato krize vedla k odchodu starých členů a k náboru nových, ochotných investovat svoji energii k utvoření nové budoucí vize české Pohanské federace. Odchozí členové vytvořili Českou pohanskou společnost. V roce 2013 byla Mezinárodní pohanská federace pro Čechy, Moravu a Slezsko opět „zprovozněna“. Klíčovým úkolem je nyní pro českou pobočku spolupráce se všemi pohanskými skupinami a jejich podpora na české i mezinárodní úrovni, za účelem eliminovat pomluvy a řešit vznikající problémy ze strany veřejnosti ze strachu, aby se situace nevyhrotila jako je tomu například v Rusku a na

---

⁹⁵Pagan pride, autor neuveden, Informace o Pagan Pride Day dostupné online na adrese:< <http://www.paganpride.cz/>>, download 14.4.2014.

Ukrajíně, kde panuje nenávist ze strany pravoslavné církve⁹⁶. O znovuoobnovení české Pohanské federace se mluví mezi členy jako o „restartu PFI“⁹⁷.

PFI není zaměřená jen na jeden proud pohanství, ale jejími členy jsou stoupenci všech proudů novopohanství. Tato idea je nejlépe vidět na jejím hlavním hesle: „Nejsme tu za pohany, ale pro pohany.“⁹⁸

V čele celé pobočky stojí národní koordinátor. Menší pobočky působících v jednotlivých městech (Brno, Plzeň, Trutnov) vede regionální koordinátor. V popředí každé pobočky je tým, který funguje na bázi přátelství, diskuze a sdílení zkušeností organizující jednotlivé akce a pomáhající k inspiraci ostatních.

Členem se může stát každý, kdo je plnoletý, a kdo se ztotožňuje s myšlenkami Mezinárodní pohanské federace. Skupina rozlišuje několik typů členství lišící se výškou ročního členského poplatku: samostatné, partnerské pro páry a rodiny; a členství s předplatným časopisu *Pagan Dawn* (Pohanský úsvit). Přihlášku lze nalézt na oficiálních webových stránkách či se lze přihlásit kontaktováním daného koordinátora, jehož kontakt lze nalézt tamtéž⁹⁹. Členství se shoduje s členstvím Mezinárodní pohanské federace ve Finsku.

Členové se pravidelně setkávají na tzv. *pubmootech*, otevřených pro kohokoliv bez ohledu na to, v jaké skupině je členem či jakého je náboženského vyznání. *Pubmooty* jsou pořádány jednou za měsíc v Brně, v Plzni a v Trutnově. Občas jsou skupinou organizovány výjezdní mooty probíhající jednorázově ve městech, kde není dostatečný počet zájemců o pravidelná setkávání.

Mezinárodní Pohanská federace pro Čechy, Moravu a Slezsko vydává svůj vlastní věstník vždy před čtyřmi velkými svátky: Imbolcem, Beltainem, Lughnasadhem a Samahainem. Ve věstníku lze nalézt témata vztahující se k pohanství obecně, poetickou tvorbu jednotlivých členů, informace o dění novopohanské scény v České republice, zahrnující informace o nově založených skupinách, stejně jako informace o celosvětovém

---

⁹⁶ Araxa, Restart české PFI, *Pohanská federace pro Čechy, Moravu a Slezsko*, Dokument dostupný online na adrese:<
<http://www.pohanskafederace.cz/restart-ceske-pfi/#more-453>> download 23.3.2014.

⁹⁷ Historie PFI, *Pohanská federace pro Čechy, Moravu a Slezsko*, Dokument dostupný online na adrese:<
<http://www.pohanskafederace.cz/o-pfi/historie-pficz/>> download 23.3.2014.

⁹⁸ Historie PFI, autor neuveden, *Pohanská federace pro Čechy, Moravu a Slezsko*, Dokument dostupný online na adrese:<
<http://www.pohanskafederace.cz/>> download 23.3.2014.

⁹⁹ Členství v PFI, autor neuveden, *Pohanská federace pro Čechy, Moravu a Slezsko*, Dokument dostupný online na adrese:<
<http://www.pohanskafederace.cz/clenstvi/>>

novopohanství a propagaci akcí a přednášek, pozvánky na oslavy svátků a reporty z již proběhlých událostí aj¹⁰⁰.

Pobočka pořádá mnoho akcí a výletů za pohanskými místy. Jedním z nejdůležitějších projektů je programová linie *PaganCon*, jež je součástí festivalu *Fantazie*, pořádaný ve spolupráci s Dávným obyčejem, o kterém bude řeč níže. V rámci *PaganCon* jsou prezentovány současné směry novopohanství předními zástupci českých skupin, přednášky na téma mytologie a fantasy¹⁰¹. Další z řady projektů je například Bardská gilda, která slouží především pro rozvíjení kreativity členů, pořádání kurzů keltské jógy *Wydy* v Plzni, kolektivizace básní členů ve sbírce.

3.3.2 Dávný obyčej

Dávný obyčej, jež je členem Evropského kongresu etnických náboženství¹⁰², vznikl v roce 2011 jako zastřešující nezisková organizace pro vyznavače novopohanství bez zřetelu na to, jaké bohy uznávají. Skupina aktivně spravuje svoji stránku na *Facebooku*, kde má k datu 13. dubna 2013 975 příznivců.

Dle Dávneho obyčeje existuje několik obecných principů obsažených ve všech novopohanských proudech. Na základě této myšlenky pak vznikl Kodex Dávneho obyčeje, jenž je závazný pro všechny členy. Kodex obsahuje čtyři principy¹⁰³:

1. *Princip polyteismu*, uznávající existenci více božstev, chápající bohy jako bytosti obdařené vlastní osobností stejně jako člověk.

2. *Princip svobody a zodpovědnosti* říkající, že každý má právo, dělat si co chce, avšak zároveň každý nese za své činy zodpovědnost.

3. *Princip zrcadlení*, každý skutek vyvolává reakci. K lidem, se členové mají chovat tak, jak se chovají oni k nim.

4. *Princip soběstačnosti*, každý má povinnost rozvinout svůj talent a svoji osobnost a zároveň se musí každý člen aktivně podílet na chodu skupiny.

¹⁰⁰ Věštník ke stažení online na adrese: < <http://www.pohanskafederace.cz/projekty/vestnik/> >

¹⁰¹ Koudelka, Michal „Darken“, *PaganCon v Chotěboři, Děti noci*, informace o *PaganCon* dostupné online na adrese: < <http://deti-noci.cz/2010/06/jine/akce/pagancon-v-chotebori> > 15.6.2010, download 17. 3. 2014.

¹⁰² Evropský kongres etnických náboženství vznikl za účelem chránit etnická náboženství vůči rasismu. Více informací dostupných online na adrese: < <http://ecer-org.eu/> >

¹⁰³ Dávný obyčej, Kdo jsme, autor neznámý, *Dávný obyčej*, Kodex dostupný online na adrese: < <http://davnyobycej.cz/kdo-jsme/> > 17. 7. 2011.

Organizace se na svých webových stránkách vymezuje vůči tzv. *living history*¹⁰⁴, kdy skupiny a jejich členy nepovažuje za pohany. Pohanství pro ni není kulturní ani politickou záležitostí¹⁰⁵. V čele stojí od založení rada tří koordinátorů, které vede hlavní koordinátorka Lindou Ileanou Dragonari, jež se zaměřuje na tradici woodoo, organizuje společenství po technické a formální stránce. I přesto, že je Linda stále uvedena na oficiálních internetových stránkách jako hlavní koordinátorka, na *Facebooku* zveřejnila, že k datu 11. září 2013 po pěti letech členství opouští společenství¹⁰⁶. Koordinátorem se může stát stávající člen po dovršení 21 let.

Členem se může stát kdokoli, kdo je plnoletý a kdo bude dodržovat Kodex Dávného obyčeje. Přihláška je dostupná on-line na webových stránkách. Členský poplatek činí 500 Kč na rok. Skupina rozlišuje několik druhů členství: plné členství umožňující volný vstup na festival *Mystica*, nárok na jednou ročně vydávaný sborník přednášek a slevy na skupinou pořádané akce a přednášky. Pro přidružené členství stačí pouze vyplnit přednášky.

Dávný obyčej pořádá třídení festival *Mystica* zaměřený na čarodějnictví, magii, pohanství a šamanství. Zakladatelka festivalu a hlavní organizátorka Linda Ileana Dragonari jej popisuje takto: „...*V hlavě se zrodil tento projekt – festival, který by se skutečně zaobíral magií, čarodějnictvím a starobylými naukami a zároveň se nebál být otevřený různým marginálním či kontroverzním tématům.*“ A dále dodává, „*Chtěli bychom založit festival, který by se nesl v nejlepších tradicích alternativních festivalů. Mystica má být místem setkání, oázou mimo běžnou konzumní realitu, kde naleznou současní duchovní hledači inspiraci pro svoji praxi, poučení, ale i zábavu a příjemné prostředí.*“¹⁰⁷ Festival má za sebou již pět úspěšných ročníků, které se setkaly s velkým ohlasem. Program zahrnuje mnoho přednášek na různorodá témata, týkající se novodobého pohanství, českých pohanských skupin, historie, okultismu.

3.3.3 Rodná víra

Historie silně rekonstrukcionalistické skupiny Rodné víry se začala psát v roce 2000, kdy byla založena jako občanské sdružení působící v Čechách a na Moravě. Organizace vznikla spojením dvou skupin: jedna uctívající boha Jarovíta a druhá uctívající boha

¹⁰⁴ Tzv. žijící historie usiluje o co největší přiblížení určité historické době. Příznivci často pořádají historické bitvy aj.

¹⁰⁵ Co je to pohanství, autor neznámý, *Dávný obyčej*, Dokument dostupný online na adrese: < <http://davnyobycej.cz/co-je-to-pohanstvi/> >

¹⁰⁶ Dávný obyčej, *Facebook*, Dostupné online na adrese: < <https://www.facebook.com/pages/D%C3%A1vn%C3%BD-oby%C4%8Dej/41436114271> > download 17. 3. 2014.

¹⁰⁷ Rozhovor s Lindou Dragonari dostupný online na adrese: < <http://davnyobycej.cz/mystica/nase-vize/> > Download 17. 3. 2014.

Mokoše¹⁰⁸. Od roku 2010, kdy byl uspořádán sněm všech členů, bylo ustanoveno, že organizace bude neformálním společenstvím postavené na dobrovolnictví bez formálního členství. Rodná víra není hierarchicky uspořádána, všichni členové jsou na stejné úrovni a mají stejná práva. Členem se může stát kdokoliv, sdílející stejné zájmy a myšlenky jako ostatní členové, i přes to, že je členem jiných náboženských organizací. Při vyplnění přihlášky musí zájemce o členství počkat rok, aby se seznámil s chodem skupiny, a poté následuje iniciační rituál, jehož charakter záleží na pohlaví daného jedince. Úkolem členů je se aktivně a dlouhodobě podílet na chodu skupiny. Členství zaniká, jakmile se daný jedinec rozhodne ze společenství odejít. Dle fotografií, nacházejících se na oficiálních stránkách Rodné víry, jsou členy téměř všechny věkové skupiny¹⁰⁹.

Hlavním pilířem je obnovovat slovanské etnické náboženství a sdružovat tak lidi, kteří o něj projeví jakýkoliv zájem či s ním cítí sounáležitost. Pro způsob vyznávání slovanského náboženství používá skupina specifický výraz: tzv. rodnověřit, z něhož vyplývá i název organizace. Sami členové se pak nazývají rodnověrci. V rámci obnovy slovanského náboženství se skupina snaží obnovovat stará slovanská posvátná místa jako např. Mokošino obřadiště v Mokošíně u Přelouče¹¹⁰.

Skupina pořádá oslavy a svátky otevřené pro širokou veřejnost. Charakter svátků a rituálů se snaží co nejvíce přiblížit tradičním oslavám svátků Slovanů. Místo konání svátků a oslav jsou plánované především přes sociální síť Facebook, kde má skupina 738 příznivců, a přes elektronickou poštu¹¹¹.

Někteří členové se shromažďují do skupin zvaných družiny. Jednou z takových družin je Rod Jarovíta, avšak dle internetových stránek skupiny lze usoudit, že tato skupina již není činná, neboť poslední aktualizace proběhla v roce 2005. Rod Jarovíta, jak vyplývá z názvu, je zaměřený na uctívání boha Jarovíta, který byl slovanským bohem válečníků a dárce síly. Za centrum jeho kultu pokládá Rod Jarovíta Prahu¹¹².

Ilustrací Slovanů a jejich vztahu k právu je článek nacházející se na oficiálních stránkách je Slovanské právo archaické od Jaroslava Janovce. Podstatným je především

---

¹⁰⁸ Cesty víry, ČT I, Dokument dostupný online na adrese: <<http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1185258379-cesty-viry/208562215500009-rodna-vira>> download 17. 3. 2014, čas: 4:13

¹⁰⁹ Rodná víra, Facebook, Odkaz dostupný online na adrese: <<https://www.facebook.com/pages/Rodn%C3%A1-v%C3%ADra/170349789659402?fref=ts>> Download 20. 3. 2014.

¹¹⁰ Rodná víra (autor neuveden), Odkaz dostupný online: <<http://rodnavira.cz/o-nas/>> Download 20. 3. 2014.

¹¹¹ Rodná víra, Facebook, Odkaz dostupný online na adrese: www.facebook.com/rodnavira Download 20. 3. 2014.

¹¹² Rod Jarovíta, autor neznámý, Rodná víra, odkaz dostupný online: <http://jarovit.rodnavira.cz/rodjarovita.htm> Download 20. 3. 2014.

poslední odstavec článku, kde autor nabádá členy slovanských družin k dodržování práva, cituji: „Slované dvacátého století, jak se sami pyšně definují ve vztahu ke svým předkům, osvědčili alespoň základní vztah k právu, a priori jej zatracují. Pokud tedy chceme na něco z archaického práva našich prapředků navázat, pak by to bezesporu měl být vztah k právu, k tomuto svatému ochránci lidí i bohů. Právo nevzniklo, aby člověka omezovalo, ale aby mu dalo jistoty. Když Slovan ztratil ochranu práva, stal se z něj otrok. Stejně je tomu i dnes. Pošetilý je ten, kdo právní ochrany se dobrovolně chce vzdát, pro domnělé omezování sebe sama právem.“

V roce 2008 se uskutečnilo unikátní setkání šesti slovanských skupin: *Slowianské wiary* z Polska, *Dažbogových vnuků* a Perúnova kruhu z Nitry, *Perúnova kruhu* z Turiece, *Paromovy Dúbravy* z Bratislavy a Rodné víry. Zúčastnění zde představili svoji skupinu, její budoucí cíle a vize. Dále na setkání probíhala zábava okolo ohně¹¹³.

3.3.4 Vlčí kult

Vlčí kult je souhrnný název pro několik skupin nazývajících se smečky, které uctívají kult vlka či božství s vlčími rysy. Součástí Vlčího kultu je i *Haljaruna* zaměřená na *.living history*. Každá smečka má svůj vlastní způsob uctívání, stejně tak jako každý člen má svoji specifickou cestu. Hlavní charakteristika kultu je převzatá převážně z germánského a slovanského náboženství, avšak ve smečkách se objevují prvky např. šamanismu, náboženství Sibíře a Severní Ameriky¹¹⁴.

V České republice začíná historie vlčích kultů v roce 1998, kdy vzniklo uskupení *Fraternitas Ulfar* (Bratrstvo vlka) existující až do roku 2000. Bratrstvo se poté rozpadlo z důvodu odchodu členů do někdejší skupiny *Heathen Hearts*. V roce 2004 byl založený klan *AlaWodos* (Zcela Šílení). Poté došlo k oživení myšlenek *Fraternitas Ulfar* v roce 2005 vznikem *Brothrus Wulfe* (Bratrstvo vlků) působícím dodnes v Praze, Brně, Ostravě a na Chomutovsku a Klatovsku¹¹⁵. Téhož roku navázali *Alawodos*, působící v Severních Čechách a na Moravě, kontakt s *Brothrus Wulfe*. Od té doby společně úzce spolupracují. Jejich členové se společně účastní obřadů či společně vedou Facebookovou stránku *Brothrus Wulfe*, mající v nynější době 180 členů.

¹¹³ První stretnutie západoslovanských rodnovereckých spolkov, Dragovid, *Rodná víra*, odkaz dostupný online:<
<http://rodnavira.cz/prvni-setkani/>> download 17. 3. 2014.

¹¹⁴ Brathrus Wulfe, Historie Brathrus Wulfe, autor neznámý, *Carpathiana*, dostupné online na:<
<http://carpathiana.wz.cz/historie.html>> 2005, download 17. 3. 2014.

¹¹⁵ Myslič, Rozhovor s vlky, *Pohanský kruh*, Dostupné online na:<
<http://pohanskýkruh.wordpress.com/2012/08/30/rozhovor-s-vlky/>> 30. 8. 2012, download 17. 3. 2014.

V kultu je kladen velký důraz na rodinu či na páry tvořící celkovou strukturu společenství. Hlavním smyslem takovéto struktury je zachování rodu a výchování dětí ve stejné víře skupiny, cituji Rushwolfa, člena *AlaWodos*: „...základ každého klanu, smečky je v našich případech rodina, pár nebo páry, které spojuje jejich víra a způsob života. Na tyto páry se pak mohou nabalovat další jedinci, kteří si pak časem založí třeba vlastní smečku, rodinu atd. Za členy smečky se považují i čtyřnozí, ale čtyřnohý průvodce není striktní podmínkou pro vstup. Velký důraz je kladen na to, aby se smečky rozrůstaly přirozeně, což znamená děti, děti a ještě jednou děti a jejich výchovu ve víře.“³

Členem se může stát kdokoliv, kdo má velký zájem o kult vlka, avšak dle stávajících členů před oficiálním zasvěcením prochází velice těžkými zkouškami, aby si skupina ověřila, zda je členství hoden.

Důležitou součástí je kult těla, rozvíjející fyzickou a psychickou kondici členů, kteří by měli co nejvíce času trávit v přírodě a snažit se o zlepšování jejího stavu, což vede u některých k tomu, že pojali ekologii jako součást filozofie svého kultu. Rowlna, členka *Brothrjús Wulfé* například v rozhovoru uvedla, že smečka organizuje projekt Střípky Ydaliru zaměřený na navrácení tisu do českých lesů¹¹⁶.

Rituály jsou konány v přírodě na velice těžko přístupných místech za přítomnosti zvířat, převážně pak psů, plemene československého vlčáka. Během rituálů u *Brothrjús Wulfé* je používán posvátný jazyk góština. Každá rodina má svůj vlastní oltář zasvěcený Velkému Vlkovi či božstvům s vlčími rysy a rodinným předkům. Během oslav a rituálů se někteří členové svým rituálním oděvem snaží napodobit podobu vlka, sami sebe pak označují za vlkodlaky, považující vlka za svojí formu teriantropie¹¹⁷. Rowlna v rozhovoru pro Pohanský kruh označila vyznavače vlčích kultů za tzv. vlčí běžce¹¹⁸.

Kalendář Kolo roku Vlčího kultu je postaveno na přirozených cyklech vlka a jeho smeček v přírodě a na chápání cyklů lovci a sběrači. Nejdůležitějším obdobím je doba začínající Imbolcem, kdy dochází k páření vlků. Proto je tento svátek ve znamení erotiky a plození, tmelení smeček a obnovy. Obřad je doprovázen bubny okolo ohně¹¹⁹.

---

¹¹⁶ Tamtéž.

¹¹⁷ Teriantropie: jedná se o metamorfózy člověka do zvířete.

¹¹⁸ Myslič, Rozhovor s vlky, *Pohanský kruh*, dostupné online na :<

<http://pohanskýkruh.wordpress.com/2012/08/30/rozhovor-s-vlky/> 30. 8. 2012, download 17.3.2014.

¹¹⁹ Zimmerová Martina, Langr Martin, Imbolc Bratrstva vlků, *Věstník Imbolc*, 2014, Str. 11, *Pohanská federace pro Čechy, Moravu a Slezsko*, dostupné online na, <<http://www.pohanskafederace.cz/vestnik/vestnik-imbolc-2014.pdf>> download 17. 3. 2014.

Rushwolf Alawodos, uvádění výše, vede aktivně svůj blog. Sám sebe považuje za bojovníka a lovce, což je zřejmé z jeho básní uvedených na výše zmíněných internetových stránkách. Na blogu jsou dostupné Rushwolfovo osobní informace i informace týkající se smečky *AlaWodos*. Během rituálů *Alawodos* používají amulety tzv. „*Ulfehidini*“ v podobě vlčích hlav vyřezaných z tisového dřeva.

Brothrjus Wulfe mají svoji stránku na *Facebooku*, kde lze sledovat jejich nynější aktivitu. Je možné zde nalézt galerii obsahující fotky z oslav a rituálů, stejně tak jako sledovat diskuze členů.

3.3.5 Česká pohanská společnost

Česká pohanská společnost, s hlavním sídlem v Liberci, vznikla v roce 2011 na základech Mezinárodní pohanské federace pro Čechy, Moravu a Slezsko a BMWC-Česko-moravského čarodějnického sletu jako dobrovolné, nevládní, neziskové občanské sdružení, které se snaží spojit lidi se zájmem o historii, mytologii a folklór¹²⁰. Hlavním konceptem společenství je diverzní charakter, jejímž cílem je rozvíjení společenství rozmanitými názory a odlišným vyznáním jejich členů. Česká pohanská společnost nesdružuje jen jedno jediné vyznání, avšak snaží se své členy učit vzájemné inspiraci. Členy jsou tedy jak wiccané, tak druidové, vyznavači slovanského náboženství, ale i stoupenci dalších proudů novopohanství. Dalším hlavním pilířem je ochrana přírody, krajiny a životního prostředí.

Členem se může stát kdokoli, kdo podá písemnou nebo elektronickou přihlášku. Členství nabývá platnosti se zaplacením každoročního členského poplatku a schválením přihlášky radou společenství¹²¹. Povinností členů společenství je respektování a plnění stanov orgánů sdružení, hájení zájmů sdružení a aktivně se účastnit jednání skupiny. Členský poplatek je symbolických sto korun na rok.

Sdružení je hierarchicky uspořádáno; v čele stojí rada scházející se minimálně dvakrát do roka za účelem schvalování stanov sdružení, akceptování nových členů, organizace sdružení na nadcházející období, volby předsedy sdružení či schvalování rozpočtu a pokladníka. Zároveň tato rada rozhoduje o zániku společenství. Druhým nejdůležitějším je předseda, jež je výkonným orgánem řídící činnost rady a sdružení. Spolupracuje se členy a jeho hlavním úkolem je plnit úkoly dané hlasováním rady. Je volen tajnou volbou členů rady, kdy musí při hlasování získat nadpoloviční většinu hlasů, na období 30 měsíců. Předsedu může odvolat

¹²⁰O České pohanské společnosti (autor neuveden), *Česká pohanská společnost*, dostupné online na adrese: <<http://pohanskaspolecnost.cz/o-ceske-pohanske-spolecnosti/>> download 1. 2. 2014.

¹²¹Členství (autor neuveden), *Česká pohanská společnost*, dostupné online na adrese: <<http://pohanskaspolecnost.cz/o-ceske-pohanske-spolecnosti/clenstvi/>> download 1. 2. 2014.

rada, souhlasí-li s rozhodnutím minimálně polovina aktivních členů rady. Další pozicí na příčce, co se důležitosti týče, je členský zástupce, zastupující všechny členy a jejich zájmy, volený tajnou volbou všech aktivních členů sdružení během členské schůze na dobu dvanácti měsíců. Na jeho pozici může kandidovat jakýkoliv člen kromě předsedy rady. Jeho hlavní činností je zastupování všech členů společenství na schůzích rady, komunikuje s radou ohledně zájmů, stížností a nápadů členů. Všichni členové se pak scházejí na členské schůzi probíhající jedenkrát za rok¹²².

Jedenkrát za měsíc pak probíhají na různých místech České republiky pravidelná setkání členů a jejich přátel či lidí se zájmem o mytologii, folklór, historii či o podobná témata, tzv. *pubmooty* s názvem *V dobré společnosti*. V Praze probíhá moot v restauraci Stará doba či na Letenské pláni během léta.

Společenství pořádá mnoho projektů a přednášek za účelem rozvíjet své stávající členy a zaujmout nové. Díky těmto rozsáhlým aktivitám a velké otevřenosti k české společnosti, zaznamenala Česká pohanská společnost příliv nových členů a stoupající zájem o novopohanství ze strany české společnosti, zejména věkové skupiny od 19ti do 25ti let. Projekty jsou zaměřeny na jednotlivé vrstvy členů společenství. Například Mužská a ženská mystéria se zaměřují na ženské a mužské členy zvlášť, kdy se jedná především o rozvoj jejich vnímání jejich tělesnosti. Dalším projektem je Bardská gilda, která se snaží sdružovat členy se zájmem o uměleckou tvorbu. Přednášky jsou otevřené široké veřejnosti se zájmem o dané téma. Skupina vydává čtvrtletně, vždy na velké svátky: Imbolc, Beltain, Lughnasadh a Samahain, časopis Kolovrat, který je k zakoupení u členů České pohanské společnosti.

Dle členů jsou rituály dvojího hlavního charakteru: otevřené a uzavřené. Otevřené jsou pořádány pro členy ale i pro širší veřejnost, zatímco uzavřené jsou pouze pro členy společenství s omezeným počtem zúčastněných. Charakteristika jednotlivých rituálů se liší dle vyznání zúčastněných nebo na předem stanovené domluvě.

Skupina působí aktivně na sociálních sítích, kde plánuje různé akce (přednášky, semináře, rituály, oslavy aj.) či na svých webových stránkách, kde můžeme nalézt kompletní informace o struktuře společenství a jejich učení. Komunikace jednotlivých členů probíhá převážně prostřednictvím elektronickou poštu a přes *Facebook*.

---

¹²² Stanovy (autor neuveden), *Česká pohanská společnost*, Dostupné online na adrese: <<http://pohanskaspolecnost.cz/o-ceske-pohanske-spolecnosti/stanovy/>> download 1. 2. 2014.

Výsledek vlastního výzkumu

Se skupinou jsem v kontaktu od září roku 2012, kdy jsem poprvé navázala spojení s Filipem Airisem, který v té době byl ve funkci předsedy. Za tu dobu jsem si mohla detailně prohlédnout složení členů, jejich zájmy a důvody, proč se do společenství přidali, hierarchické uspořádání skupiny nebo její hlavní charakteristiku. Hlavní věkovou skupinu tvoří převážně vysokoškolští studenti se silným vztahem k přírodnímu prostředí a s negativními názory vůči křesťanství, což považují za „protest“ proti společnosti. Toto jsou také hlavní důvody, proč se do společenství přidali. Za jeden z dalších důvodů připojení se ke skupině považují také špatný sociální stav nastávajících členů, kteří nemohou najít životního partnera nebo nemají žádné přátele, a tak se do společenství přidávají s vidinou naděje v jejich nalezení v novém okruhu lidí. Výjimku netvoří ani studenti oboru religionistiky, se kterými se často setkávám během *pubmootů*. V průběhu mého téměř dvouletého pozorování se počet členů a návštěvníků setkání zdvojnásobil a *pubmooty* se nyní pořádají i v Olomouci, Brně, Českých Budějovicích a Ústí nad Labem s tím, že se do budoucna plánuje rozšířit působení skupiny i do Plzně, kde se nachází kolem deseti členů. Česká pohanská společnost také udržuje četné styky se zahraničními pohanskými skupinami, jejichž členové se pravidelně podílejí na různých přednáškách otevřených pro širokou veřejnost, za účelem rozšířit povědomí o pohanství v české společnosti. Společnost také spolupracuje i s jinými českými pohanskými skupinami jako například s Pohanskou federací aj. Kritickým problémem se občas stává individuální přístup jednotlivých členů, kdy se členové nedokážou shodnout na správném tvrzení; či uctívání odlišných proudů pohanství, které vede k tomu, že nikdo vlastně nemá přehled o tom, kdo co vyznává. Společnost je, jak již bylo řečeno, apolitická, nejvíce členů jsou však příznivci Strany zelených a TOP 09.

Kapitola IV.: Zúčastněná pozorování a rozhovory

4.1 Rozhovory

K rozhovorům jsem vybrala jedny z hlavních představitelů skupin *Taivaannaula* a České pohanské skupiny. Rozhovory byly prováděny typem strukturovaného, předem připraveného dotazníku, obsahujícího 15 otázek, které byly rozděleny na tři hlavní okruhy:

1. otázky vztahující se ke struktuře a fungování organizace
2. společnost a její postoj vůči organizaci a novopohanství
3. posvátná místa a individuální pohanství

4.1.1 Anssi Alhonen

Anssi Alhonen je dnes již 28 letý zakladatel asociace *Taivaannaula*, bývalý student historie a filozofie, se kterým jsem poprvé navázala kontakt na začátku února roku 2012, díky projektu o novopohanských hnutích, v rámci předmětu Severská mytologie, během mého šestiměsíčního studijního pobytu na *Åbo* univerzitě v Turku ve Finsku. Anssi Alhonen pochází z luteránské rodiny. Od dětství navštěvoval s rodiči pravidelně bohoslužby v kostele v Turku. Jeho rodiče ho vedli k účtě k přírodě a vyprávěli mu folklórní příběhy. Nyní pracuje jako technik v počítačové firmě. Naše první setkání proběhlo v březnu v malé kavárně v Turku.

4.1.2 Rozhovor

Z první části vyplynulo, že organizace má kolem sedmdesáti až sto členů, kteří se scházejí na setkáních probíhajících dvakrát až třikrát do roka. Termíny těchto setkávání jsou určovány dle fází měsíce. Skupina je hierarchicky uspořádána, v čele stojí předseda, který je volen všemi členy. Na otázku, jak vidí své postavení ve skupině, Anssi Alhonen odpověděl, že je především tím, kdo ovlivňuje názory druhých. Jeho texty, vztahující se k pohanství a finskému folklóru, jsou členy skupiny považovány za stěžejní.

Z druhé části otázek, zaměřené na postoj finské společnosti vůči novopohanství a *Taivaannaule*, jsem se dozvěděla, že společenství není státem uznané jako náboženská organizace a to kvůli chybějícímu posvátnému textu, i přesto, že za něj skupina považuje sbírku mytického folku *Kalevalu*. Skupina zaznamenala v posledních letech nárůst členů z důvodu zvyšujícího se zájmu o návrat ke kořenům a původní kultuře ze strany mladé generace, zejména pak vysokoškolských studentů. Proto chce *Taivaannaula* soustředit

centrum svého zájmu především na věkovou skupinu od 20ti do 25ti let a pořádat tak různé akce ve spolupráci s finskými univerzitami a univerzitními spolky.

Posvátná místa, jež se stala tématem třetího okruhu otázek, jsou rozdělená na dva typy: soukromá, která navštěvuje každý člen zvlášť a tajná pro lidi mimo skupinu, avšak přístupná pro všechny členy. Nejposvátnějším místem pro skupinu je lokalita *Halinen*, kde se nachází posvátné háje, obsahující uskupení kamenů, jež jsou považovány za posvátná obřadní místa a hroby původních obyvatel Finska. Členové se zde setkávají několikrát za rok, za účelem uctít předky místa a vzdát holt bohům. První spirituální prožitek prožil Anssi na místě, jehož jméno mi neprozradil. V daný okamžik pociťoval silné pouto s historií a svými předky. Poté začal svět vidět v jiném světle. Právě v tento moment vznikl jeho nápad na vytvoření novopohanské skupiny, kterou se v následujícím roce stala právě *Taivaannaula*. Mluvil-li Anssi o posvátných místech, vždy je přirovnal k anglickému slovo *church* (překl. kostel). Anssiho největším snem je, aby *Taivaannaula* zaujala ve finské společnosti významné postavení stejně jako náboženské skupiny v Estonsku, kde se lidé z deseti procent hlásí ke staré estonské tradici.

Výsledek rozhovoru

Z neustálého přirovnávání posvátných míst ke kostelu, jsem usoudila, že je Anssi velice silně ovlivněn svým luteránským rodinným zázemím. Z celého rozhovoru byl zřejmý jeho zájem o hledání vlastního původu a navrácení se k původní finské kultuře. Anssiho články o pohanství zaměřené především na víru *Sueomensko* a na vývoj novopohanství ve Finsku, mají silný vliv na celou skupinu *Taivaannaula*. I přesto, že Anssi mluvil o velké otevřenosti skupiny, trvalo mi měsíc, než svolil k setkání s tím, že nedává téměř nikomu rozhovory z obavy, že se stane, jak sám řekl „laboratorním králíkem“.

4.1.3 Filip Airis

Filip narozený v roce 1986, vyrůstal v rodině ateistů. Jeho otec je učitelem fyziky a matka učitelkou anglického jazyka na základní škole. Již od raného dětství měl zálibu ve čtení vědeckých knih, díky kterým pociťoval silnou potřebu k objevování a zkoušení nových věcí. Dětství prožil v přírodě v okolí Máchova jezera. V devatenácti letech se přestěhoval do Prahy kvůli studiu informačních technologií. Studium nedokončil. Dnes se živí jako počítačový programátor. Pohanem se stal před třinácti lety. V roce 2008 vstoupil do České pohanské federace, avšak po třech letech z ní z osobních důvodů vystoupil a založil spolu s dalšími pohany, kteří se také názorově rozešli s Mezinárodní pohanskou federací pro Čechy, Moravu

a Slezsko, Českou pohanskou společnost. Filip je příznivcem bardského keltství a během tohoto roku bude skládat bardské zkoušky. Naše první setkání proběhlo v září roku 2012, těsně po mém návratu ze studijního pobytu ve Finsku. Od této doby se vidáme pravidelně během *tzv.pubmootů* či na různých přednáškách a akcích pořádaných Českou pohanskou skupinou. Rozhovor byl proveden v prosinci roku 2013 v Praze.

4.1.4 Rozhovor

Výsledkem první části rozhovoru bylo, že Česká pohanská společnost je dle Filipa demokratická pohanská společnost s právní subjektivitou. Filipovou úlohou je především spravování internetových stránek a pořádání koncertů Tomáše Kočka, organizace setkávání skupiny *pubmootů* po celé České republice a mužských mystérií. Na počátku fungování společnosti byl zástupce členů rady.

Z druhé části vyplývá, že dle Filipa nemá česká společnost zatím téměř žádné povědomí o existenci skupiny. Česká pohanská společnost se nesnaží o konflikt s českou společností či na sebe upozorňovat. Za účelem zvýšení povědomí o skupině, se pořádají akce a přednášky otevřené široké veřejnosti. Česká republika podporuje skupinu jen, co se týče zákonodárství-díky tomu, že má skupina statut občanské sdružení, má úlevy na daních. V nynější době pak Česká pohanská společnost spolupracuje s hlavním městem Prahou a s jinými občanskými sdruženími. Dle Filipa v české společnosti chybí demokratické myšlení a rád by, aby se snížil vliv populismu. Dále by do budoucna chtěl pomoci zvýšit zájem o přírodní krajinu.

Za svoje posvátné místo považuje Filip především jeho rodný kraj kolem Máchova jezera, kde navštěvuje několik oblíbených míst, sloužících mu pro rozjímání a pro navázání kontaktu s přírodou, díky kterému pociťuje silné spojení s Matkou přírodou a uvědomuje si, že je její součástí stejně jako jeho „*bratři a sestry*“. Při první návštěvě těchto míst vnímal nalezení sebe sama, své svobody a domova. V Praze, ve svém bytě, má svůj osobní oltář ozdobený kamenem z Máchova kraje, pohárem s vodou, fotkou jeho předků a symboly jeho *tzv. „silových zvířat“*. Tento oltář, postavený za účelem meditace a občasných rituálů, symbolizuje Filipovu osobnost, spojení s minulostí a s přírodou. Oltář, u kterého sedává každé ráno a pak třikrát či čtyřikrát do měsíce, aby navázal spojení s jeho patrony, v něm vzbuzuje pocity jistoty, ochrany, míru a uvolnění. Navazování kontaktů s Matkou přírodou nebo s patrony, bývá často za doprovodu šamanských bubnů.

Díky Filipově otevřenosti jsme po poslední otázce na dále v rozhovoru pokračovali. Tématem bylo jeho dětství. Za nejsilnější vzpomínku z dětství Filip považuje moment, kdy se poprvé posadil na skálu u Hradčan, nebo když poprvé stanul sám v noci tvář v tvář lesu, kdy se rozhodoval, zda je silnější on či les.

Výsledek rozhovoru

Ve Filipově pojetí pohanství můžeme nalézt stopy šamanství. Jeho celkový pohled na pohanství je postavený především na silném vztahu k přírodě a ke svým předkům. I přes to, že se Filip považuje za barda, slaví křesťanské svátky.

4.2 Zúčastněná pozorování

4.2.1 Posvátná místa

Po dvou měsících našeho neustálého kontaktu přes elektronickou poštu, jsem byla pozvána na jednodenní výlet, organizovaný Anssim a jeho přítelkyní, kolem Turku. Naším cílem byly posvátná místa *Taivaannaulu*.

Kuppitta

Jako první jsme s Anssim v průběhu našeho výletu navštívili park *Kuppitta*, nacházející se v Turku. Park byl vystavěn na starém, posvátném místě, v jehož středu je pramen s uzdravujícími účinky. Dnes je okolo tohoto pramene utvořen příbytek pro divoké kachny. I přes nepřízeň moderní doby, kdy na místě není jediná zmínka o významu místa, zde skupina pořádá shromáždění a jednotliví členové sem chodí meditovat. Dle Anssiho je toto místo příkladem toho, jak rychle lidé zapomínají na svoji minulost a ničí tak posvátné lokality. Jediné pozitivum vidí Anssi v tom, že jsou to právě divoké kachny, které obývají okolí kolem pramene, protože jsou stejně jako ostatní vodní ptáci *Taivaannaulou* považovány za posvátná. Tvoří spojení mezi naším světem a nebeským světem. Představují spojení tří elementů: země, vzduchu a vody. Je to právě vodní ptactvo, které nosí duše zemřelých. Celé místo bylo obklopeno starými stromy, dodávající celkové scénérii zvláštní atmosféru.

Halinen

Halinen je vzdálen asi tři kilometry východně od Turku. Od autobusové zastávky jsme pokračovali skrze malou vesnici s červenými staveními a rozsáhlými výběhy pro koně. Před vstupem do lesa Anssi pozdravil odříkáním fráze ve finštině duchy posvátných hájů. První posvátné místo, u něhož byla tabule s krátkým přehledem historie a s vysvětlením účelu

ve finštině, představoval velký kámen, v němž byly vyryty desítky malých, kruhových děr. Zde mezi Anssim a jeho přítelkyní proběhla diskuze na téma, za jakým cílem byly tyto díry do kameny vyryty. Anssiho teorie je taková, že díry jsou uskupeny dle hvězdných souhvězdí na nebi. Stejně jako lidé zde v dávných dobách obětovali plodiny, obětovali jsme i my zrní a jablka. Dále jsme po lesních cestách pokračovali k místu sloužícímu v minulosti jako pohřebiště. Hroby se vyskytovaly na malém kopci, porostlým jehličnatými stromy a byly tvořeny menšími kameny, uskupenými jeden na druhém. Pohřebiště bylo obklopené řekou. Celé místo na mě působilo dojmem spojení všech tří výše zmíněných elementů: země, vody a vzduchu.

V dnešní době se *Taivaannaula* v čele s Anssim Alhonenem snaží o záchranu posvátného pramene v parku *Kupitta*. Díky veřejné sbírce pořádané Anssim, se podařilo vybrat dostačující obnos peněz, aby bylo místo kolem pramene přebudováno na místo, kam by mohli lidé chodit meditovat a odpočívat či pít uzdravující vodu pramene.

4.2.2 Oslava a rituál podzimní rovnodennosti

Výzkum jsem provedla formou zúčastněného pozorování, jehož hlavním cílem bylo ověření charakteru společenství a role jednotlivých účastníků. Všechny zúčastněné jsem předem znala z minulých setkání, kde jsme spolu navázali kontakt. Pozvánku jsem osobně obdržela od Filipa Airise. Rituál byl uzavřený a tajný.

Hlavní organizátoři rituálu byli partneři Zuzana a Viktor ve věku kolem dvaceti pěti let. Nejstaršímu zúčastněnému bylo 50 let, nejmladšímu kolem dvaceti let. Účastníků bylo celkem dvanáct, šest mužů a šest žen. Jednotlivé role a struktura rituálu byly předem naplánovány Zuzanou a Viktorem, kteří nám tyto materiály poslali na e-maily, abychom si je předem pročetli, naučili nazpaměť daná slova a meditovali nad svými rolemi. Účelem meditace bylo navázání kontaktu s jednotlivými bohy a bohyněmi a pochopení významu své role. V průběhu obřadu probíhala i oslava podzimní rovnodennosti, která je chápána jako vrchol sklizně, tudíž obětiny pro bohy, předky a lesní duchy, místa měla mít charakter plodin, jež se sklízí na podzim. Dle předem stanovené domluvy byl tento rituál druidského typu a hlavní dvě uctívání božstva byla Danu (bohyně vodstva a úrody) a Teutates (bůh lidu), dále pak Matka Země a Nebeský otec. Já jsem bohužel mluvenou roli nedostala, protože jsem byla považována za začátečníka. Mojí funkcí bylo dělat doprovod Filipu Airisovi a tvořit s ním tak dvanáctý pár, aby byla vyrovnána rovnováha a harmonie mužských a ženských sil rituálu.

Průběh rituálu a oslavy

Sraz všech účastníků byl v deset hodin ráno na hlavním nádraží v Praze, odkud se jelo do Řevnic. V Řevnicích se dále pokračovalo do tajného, předem vybraného háje uprostřed Brd. Když jsme dorazili na místo, byli jsme vyzváni, abychom se převlékli do rituálního oblečení a vybrali si místo na patnáctiminutovou meditaci, během které jsme měli navázat kontakt s Danu, Teutatesem, Matkou Zemí, s předky a lesními duchy a propojit se tak s daným hájem. Po patnácti minutách jsme se vrátili k rituálnímu místu, kde byl zapálený oheň a vedle něj, na speciální dece v barvách podzimu představující oltář, byly připravené obětiny přinesené všemi účastníky. Dále probíhala rituální očista, kdy nás Zuzana pokapala kapkami rituální vody, a Viktor nás očistil kouřem ze zapáleného svazku uschlé trávy za doprovodu hudby z bubnu. Poté jsme se postavili do kruhu kolem ohně, střídavě muž žena, chytli se za ruce a společně odříkali uvítání rituálu zopakováním třikrát po sobě slovo *Awen*. Následovala prosba za propůjčení háje od duchů místa, zakončená obětí hrozinek vhozených do ohně, po níž vzápětí byl pronesen účel rituálu, jehož hlavním cílem bylo vzdát úctu bohům. Další částí rituálu bylo zastrašení nepříznivých sil a požehnání Matce zemi a Nebeskému otci, pro které byl obětován chleba vhozením do ohně. Pak přišlo vytyčení hranic háje, vysvěcení posvátného ohně, studny (byla nahrazena miskou s vodou) a posvátného stromu. V průběhu této části jsme vztáhli ruce směrem k nebi a měli jsme si sebe sami představit jako strom s kořeny. Následovalo volání strážce bran Cernnuna, aby otevřel cestu mezi světy, zakončené obětováním piva. Dále byli přivoláváni duchové lesa a předkové, jimž bylo poděkováno obětí hrozinek a světlého piva. Na závěr bylo ještě jednou poděkováno všem přivolaným duchům, předkům a bohům a byla pronesena prosba za uzavření bran. Po rituálu následovala oslava doprovázená tancem a zpěvem určitých chantů (pohanské rituální písně), individuální obětiny, kdy si každý vybral, komu chce obětovat svoji vlastní obětinu a následně sněžení všech donesených rituálních pokrmů.

Závěr zúčastněného pozorování

V průběhu rituálu bylo možné vidět hierarchické uspořádání jednotlivých účastníků, kdy ti zkušenější dostali obtížnější a důležitější texty a vedli tak celý rituál. I přesto, že někteří zúčastnění byli wiccany, celý rituál měl druidský charakter. Hlavním tématem hovorů bylo především pojetí pohanství, kdy díky tomu, že ne každý účastník byl druidského vyznání, se názory často lišily a vzájemně se pak doplňovaly. Další diskutovaný předmět byl stav přírody a krajiny v České republice, kdy se někteří snažili rozvíjet nápady na environmentální projekty. Mohla jsem se tedy přesvědčit o jednotlivých pilířích společenství, které jsme již

výše zmínila, a to je učení jeden od druhého a význam ochrany životního prostředí pro společenství.

Kapitola V.: Srovnání finského a českého novopohanství

Hlavním cílem této práce je srovnání finského a českého novopohanství, které je tématem této kapitoly. V následující kapitole se budeme zabývat komparací finské a české společnosti, vývojem novopohanství ve Finsku a České republice a srovnáním finských a českých novopohanských skupin uvedených v předchozích dvou kapitolách.

5.1 Srovnání finské a české společnosti

Obě společnosti si prošly rozdílným historickým vývojem, přinášejícím do jejich celkového charakteru rozdílné náboženské a kulturní znaky. V obou zemích je na vzestupu sekularizace spjatá se zvyšujícím se číslem obyvatel hlásících se k ateismu a zvyšujícím se zájmem o alternativní náboženské směry. Na rozdíl od České republiky, kde je tento jev způsobený faktory, jako jsou například strach z náboženských institucí, ve Finsku se jedná především o příliv imigrantů měnící jeho dnešní tvář.

V České republice stejně jako ve Finsku panují v nynější době příznivé podmínky pro vznik nových spirituálních a náboženských forem, což vede k neustálému zakládání nových hnutí. Náboženský rozkvět v České republice nastal až po pádu komunismu.

Zájem o nové pohanství je pravděpodobně také způsobeno domněnkou, že přírodní národy před křesťanskou érou byly „čisté“ a silně spojené s přírodou. Tato idea je spjatá s ochranou životního prostředí a zájmem o přírodu, která vede především ve Finsku o nárůst počtu členů pohanských skupin. V České republice tento vývoj tzv. zeleného myšlení teprve začíná.

5.2 Srovnání vývoje novopohanství v České republice a ve Finsku

Vznik novopohanských skupin jak ve Finsku, tak v České republice, se liší dobou vzniku a předchozím historickým vývojem. Ve Finsku však tomuto vzniku předcházelo mnoho událostí, které ovlivnily jeho nynější tvář. Jak již bylo řečeno, od 19. století se formovaly skupiny folkloristů shromažďující do sbírek příběhy ústní lidové tradice. Největší sbírka *Kalevala* je považována za posvátnou téměř všemi finskými skupinami. I přesto, že se tyto snahy objevily i v České republice, například sbírkami českých pověstí či pohádek, nejsou texty až na výjimky považovány za klíčové pro české novopohany. Na rozdíl od tradice *Suomenusko* či národu Sámů a Karelů, kteří si předávají svoje náboženské a kulturní zvyklosti z generace na generaci, v České republice nejsou přírodní národy, které by si udržely nepřetržitě svoji kulturu a tradice až do dnešní doby. Navzdory tomu, že rekonstrukcionické skupiny jako Rodná víra či Vlčí kulty se snaží znovu nabýt původního

charakteru slovanského a germánského náboženství, je zřejmé, že tyto tradice byly zpřetrhány. Můžeme tedy říci, že novopohanství je v České republice hnutím první generace, kde neexistuje návaznost a odkazy spolků, které by se snažily o znovuzrození pohanství před 90. lety 20. století. Předpokládáme že, tento jev je způsoben odlišnou historií, kdy během komunistické éry v České republice od roku 1948 do roku 1989 nepanovaly příznivé podmínky pro náboženský rozkvět.

5.3 Srovnání dnešní charakteristiky českého a finské novopohanství

V předešlých kapitolách byly popsány hlavní skupiny finské a české novopohanské scény, ze kterých můžeme přibližně určit její nynější stav a formu. Finské novopohanství je oproti tomu českému méně otevřené široké veřejnosti. I když se finské skupiny snaží pořádat otevřená setkávání v restauracích pro všechny, projekty uvedeny na jejich webových stránkách jsou pouze pro členy. České novopohanské skupiny pořádají, jak jsem již zmínila, *Pagan Pride Day*, přednášky otevřené nejen pro členy nebo se snaží české společnosti přiblížit pořádáním různých festivalů.

Dalším charakteristickým znakem českých skupin je jejich míra spolupráce s ostatními skupinami na mezinárodní i domácí úrovni. Přednášející jsou často hosté ze spřízněných zahraničních organizací a hnutí. Ve Finsku jedinou zahraniční spolupráci provádí *Taivaannaula* s estonskou skupinou. Ostatní skupiny jsou složené převážně jen z Finů a spolupráci navazují pouze na úrovni domácí pohanské scény. Často i na finských fórech se lze setkat s názorem, že finské novopohanství má specifickou formu kvůli jeho izolovanosti. Tato izolovanost je způsobena především jazykovými důvody a celkovou uzavřeností pohanských skupin.

Ve Finsku je dominantní tradicí finská etnická víra *Suomenusko*, jejíž přívržence lze nalézt ve všech novopohanských skupinách. V České republice dominantní tradice chybí. Můžeme předpokládat, že je tento jev způsobený komplikovanou historií, kdy je velice těžké označit původní národ předkřesťanské éry. Nacházeli se zde jak Keltové, tak Slované i germánské kmeny¹²³.

Z popisu vybraných, výše uvedených skupin můžeme usoudit, že finské novopohanství je silně rekonstrukcionistické. Rekonstrukcionismus vně novodobých pohanských skupin ve Finsku reaguje na aktuální potřeby společnosti, jejíž hlavním pilířem je folklór. Tamní pohanské skupiny se snaží dokázat, že zvyky, které jsou společností

---

¹²³ Strmiska, Michael, Among Czechs, *The political pagan*, dokument dostupný online:<
<http://thepoliticalpagan.blogspot.cz/2012/07/among-czechs.html> > 10. 7. 2010, download 19. 4. 2014.

dodržovány, jsou původně zvyky předkřesťanských přírodních národů, a že linie víry *Suomenusko* nebyla nikdy zcela přerušena. S tím je spjatý i zájem o svoji historii a návrat ke kořenům ze strany finské společnosti, která je silně konzervativní. V České republice skupiny také reagují na aktuální potřeby společnosti, avšak česká společnost hledá spíše alternativní formy náboženství a spirituality, které se snaží nabídnout něco „*nového*“. Přidáváním nových náboženských prvků převzatých například i z tradice Severní Ameriky, šamanství aj., se české pohanství snaží nabídnout širokou škálu možností pro hledající a přizpůsobit tak pohanství, aby všem co nejlépe vyhovovalo.

5.4 Srovnání finských a českých novopohanských skupin

5. 4. 1 Taivaannaula a Rodná víra

Finské skupiny, jak již bylo řečeno, jsou na rozdíl od českých silně rekonstrukcionické. Českou skupinou, kterou bychom mohli přirovnat k rekonstrukcionické *Taivaannaule* je Rodná víra, která se snaží o znovuzrození slovanského náboženství. Obě dvě skupiny mají oficiální internetové stránky, kde se snaží podávat co nejpřesnější informace o jejich struktuře a fungování. Členové obou skupin se často objevují v médiích či dávají rozhovory pro pohanská i nepohanská média. Na rozdíl od Rodné víry, *Taivaannaula* se skládá převážně z vysokoškolských studentů či z čerstvých absolventů. Rodná víra je dle fotografií skupinou všech věkových kategorií.

Rodná víra není hierarchicky uspořádána. V čele *Taivaannauly* stojí předseda volený všemi členy na 2 roky.

Zatímco skupin a jedinců snažících se o obnovu finské víry je mnoho, Rodná víra je svým zaměřením specifická a na území České republiky v nynější době jediná, která usiluje o „znovuzrození“ slovanského náboženství. Příznivce víry *Suomenusko* lze nalézt téměř ve všech finských novopohanských skupinách, zatímco Slované, dle mého výzkumu, jsou členové pouze Rodné víry. V *Taivaannaule* se objevují nacionální tendence postavené na tom, že víra *Suomenusko* je určená převážně jen pro Finy.

Taivaannaula se stejně jako Rodná víra snaží o rekonstrukci posvátných míst pořádáním mnoha projektů. Obě dvě skupiny také čerpají převážně z folklórních literárních sbírek a kronik.

5.4.2 Karhun Kansa a Vlčí kult

Karhun Kansa svým uctíváním medvěda a Vlčí kult uctíváním vlka jako posvátných zvířat, představují na finské a české novopohanské scéně zcela originální náboženské skupiny. Informací o *Karhun Kanse* je na internetu pouze minimum. Neexistuje v současnosti ani oficiální stránka, která by podávala alespoň základní údaje o skupině. Vše, jak již bylo řečeno, probíhá prostřednictvím online fóra, kde na danou otázku odpovídají členové skupiny. Doba odpovědi může trvat velice dlouhou dobu. Skupina proto působí velice uzavřeným dojmem. Vlčí kulty stejně jako jejich členové mají velice propracované internetové stránky a stránky na sociální síti Facebook, která je často aktualizována, kde se snaží seznámit veřejnost se svým náboženstvím. Vlčí kulty se také snaží komunikovat s médii a poskytovat rozhovory, jak pro pohanské zdroje, tak pro širokou veřejnost. *Karhun Kansa* je tvořena jednou skupinou lidí. Vlčí kult tvoří několik smeček.

Členství v organizaci *Karhun Kansa* je, dle informací dostupných na jejím fóru, možné po podání přihlášky a po představení se radě organizace. Zájemce o členství musí být občanem Finska. Ve Vlčích kultech je členství složitým postupem, kdy je daný jedinec zkoušen po psychické i fyzické stránce, avšak neberou se ohledy na jeho státní příslušnost.

Karhun Kansa je silně rekonstrukcionická, snažící se o obnovu kultu uctívaného v rámci víry *Suomenusko* v předkřesťanské éře. Každá smečka vlčího kultu a každý jeho člen má svůj vlastní způsob uctívání. Proto se můžeme setkat se smečkami, které kombinují germánské a slovanské náboženství, prvky šamanství nebo s náboženskými tradicemi Severní Ameriky a Sibiře.

Karhun Kansa má, na rozdíl od Vlčího kultu, významné postavení na půdě novopohanství ve Finsku, kde dostali Lidé medvěda statut náboženského hnutí.

5.4.3 Mezinárodní pohanská společnost ve Finsku a Mezinárodní pohanská společnost pro Čechy, Moravu a Slezsko

Porovnání obou skupin jsem prováděla především na základě jejich internetové stránky. Mezinárodní pohanská společnost ve Finsku má na stránkách k dispozici pouze základní údaje převzaté ze stránek Mezinárodní pohanské společnosti. Informace o projektech, o setkávání členů skupiny ani o tom, zda společnost vydává svůj vlastní časopis, nejsou k dispozici. Na rozdíl od Mezinárodní pohanské společnosti pro Čechy, Moravu a Slezsko, která své stránky pravidelně aktualizuje. Lze zde najít veškeré informace o současném dění vně skupiny, o jejích členech a koordinátorech, budoucích či již proběhlých

projektech a událostech, články vztahující se k pohanství. K dispozici ke stažení je i věstník vydávaný čtyřikrát do roka.

V České republice působí několik poboček Mezinárodní pohanské společnosti pro Čechy a Moravu, každá pod vedením svého regionálního koordinátora. Ve Finsku se nachází jen jedna pobočka v Helsinkách.

5.4.4 Zastřešující skupiny pro všechny proudy novopohanství

Pod zastřešující skupiny pro všechny proudy novopohanství řadíme takové skupiny, jejichž členy jsou přívrženci všech novopohanských směrů. Tato část se bude týkat skupin: *Pakkanverko ry*, *Lehto*, Dávný obyčej, Česká pohanská společnost. Mezinárodní pohanské federace ve Finsku a Mezinárodní pohanské federace pro Čechy a Moravu spadají také do stejné skupiny, ale o nichž byla řeč již výše.

Česká pohanská společnost i Dávný obyčej vznikly díky kruhu přátel, kteří se potkali v Mezinárodní pohanské federaci pro Čechy a Moravu, na rozdíl od finské skupiny *Lehto*, kde na jejím počátku stáli lidé, kteří se seznámili díky internetovému fóru. Jak říká sama členka této skupiny Katie: „Na počátku mého zájmu jsem hledala v mnoha knihách, které byly vzácné a musely být speciálně objednané předem v knihovně. Našla jsem v nich mnoho vzácných informací ohledně starých tradic a zvyků. Poté jsem si začala psát s lidmi se stejným zájmem na internetu. Dohodli jsme se na prvním setkání k oslavě *Krekri*. Po oslavě jsme se dohodli na vytvoření fóra na internetu, kde jsme objevili, že mnoho mladých lidí hledá alternativní spirituální cesty a svoje kořeny. Najednou jsme měli mnoho lidí, kteří se identifikovali s vírou *Suomenusko*. Pak se začali přidávat lidé i s jinými směry jako *Wicca*, germánské náboženství aj., a právě v tento moment se zrodil nápad na vytvoření organizace *Lehto*.¹²⁴“

V *Pakkanverko ry* a *Lehto*, Dávném obyčeji i v České pohanské společnosti jsou členové všech pohanských směrů. Všechny skupiny mají detailně vypracované webové stránky, kde se snaží podávat informace široké veřejnosti. Jejich akce, projekty či setkání jsou přístupné všem i nečlenům skupin. Jejich hlavním cílem je poskytovat informace. České skupiny a především pak Česká novopohanská skupina mají rozsáhlou síť kontaktů i v zahraničních hnutích, díky mému kontaktu navázali spojení i s *Taivaannaulou* a s *Anssi Alhonenem*, který jim poskytl svůj článek o finském novopohanství.

---

¹²⁴ Převzato z osobní korespondence s Katie Laine dne 1.4.2014

5.5 Srovnání rozhovorů

Anssi Alhonen byl vychováván v luteránské rodině. Filip, i přes to, že s rodinou oslavuje velké křesťanské svátky, jako jsou Vánoce a Velikonoce, svoji rodinu považuje za ateistickou. Tento rozdíl byl vidět během rozhovorů, kdy Anssi přirovnal svá posvátná místa ke kostelu. V obou případech si lze všimnout, že na svých posvátných místech pocítují silné spojení s přírodou a s historií a předky. Na rozdíl od Anssiho, ve Filipově způsobu, jakým provádí své rituály a meditace, lze nalézt prvky šamanství. Rozdílné jsou jejich role ve skupinách, kdy Filip je bývalým předsedou, avšak v nynější době je na stejné úrovni člena jako ostatní. Anssi Alhonen je díky svým odborným článkům, stěžejní postavou nejenom skupiny Taivaannaula, avšak všech skupin a příznivců víry Suomenusko. Anssi je přesným příkladem člena rekonstrukcionické skupiny, zatímco Filip eklektické.

Závěr

V rámci pěti kapitol této práce jsem čtenáře seznámila se současným stavem novopohanství v České republice a ve Finsku. V první kapitole, která byla zaměřena na novopohanství jako nové náboženské hnutí, jsem vysvětlila základní pojmy a seznámila tak s daným fenoménem a jeho problematikou. V následujících dvou kapitolách jsem popsala situaci současné společnosti a novopohanství ve Finsku a v České republice. Čtvrtá kapitola byla zaměřena na zúčastněná pozorování a strukturované rozhovory s dvěma klíčovými představiteli novopohanských skupin Anssi Alhonenem (Taivannaula) a Filipem Airisem (Česká pohanská společnost). V poslední páté kapitole jsem údaje z druhé, třetí a čtvrté kapitoly srovnala a snažila se tak o popis rozdílných a společných znaků české a finské společnosti, vývoje finského a českého novopohanství a jejich charakteristik a poté jsem komparaci skupin uvedených ve druhé a třetí kapitole a dvou mnou provedených strukturovaných rozhovorů s čelními představiteli novopohanských skupin uvedených ve čtvrté kapitole, ilustrovala jejich rozdílný charakter.

Obě země si prošly rozdílným historickým vývojem přinášejícím do tváře jejich novopohanství rozdílné rysy, které budou mít v budoucnu pravděpodobně rozdílné klíčové důsledky na jejich vývoj.

Podíváme-li se na českou novopohanskou scénu, kde se jedná hlavně o eklektické skupiny první generace, velice otevřené široké veřejnosti, můžeme předpokládat, že v budoucnu bude docházet k neustálému přidávání nových a nových prvků z jiných náboženských tradic do stávajícího novopohanství. To bude mít za následek tvoření pohanských směrů s naprosto specifickým charakterem a k nárůstu počtu skupin. V české společnosti, která hledá alternativní spirituální a náboženské cesty, toto povede ke zvyšování zájmů o novopohanská hnutí, v nichž bude docházet k neustálému nárůstu jejich členů. Nárůst členů bude také výsledkem velké spolupráce s médii a s veřejností. Podobnou situaci můžeme v nynější době vidět například ve Velké Británii a ve Spojených Státech.

České novopohanské skupiny budou nadále spolupracovat se zahraničními skupinami, což povede k rozšiřování spolupráce na mezinárodní úrovni, vedoucí k nárůstu mezinárodních hostů v rámci přednášek, festivalů či jen v rámci *pubmootů*. Z tohoto jevu můžeme vydedukovat, že se české skupiny budou blížit svým charakterem skupinám v zahraničí.

Finské novopohanství je na rozdíl od českého více uzavřené, rekonstrukcionické, orientované převážně na finskou, etnickou víru *Suomenusko*, považující Finsko a jeho kulturní dědictví za posvátné. Můžeme se proto setkat se zcela endemickými směry jako je například *Suomiwicca*. Ve skupinách postavených jen na víře *Suomenusko* se objevují jisté nacionální nálady, kdy do některých skupin mohou být přijati pouze občané Finska. Tento prvek v českých skupinách chybí. Jev vede ke konzervativnějšímu vývoji novopohanství. Spolupráce probíhá převážně na domácí scéně. Konzervativní a nacionální charakter pohanství a spolupráce skupin jen na domácí úrovni má za následek jistou míru izolovanosti, která se bude pravděpodobně postupně prohlubovat.

Se zvyšujícím se zájmem o pohanství ve Finsku, je spjatý zájem o folklór a historii. Novopohanské finské skupiny se snaží dokázat, že finské, lidové tradice a zvyky jsou původně předkřesťanské. To vede ke zvyšování zájmu ze strany lidí hledajících jejich vlastní historii.

V České republice i ve Finsku ve skupinách právě probíhá rozvoj environmentalismu, kdy se jednotlivé skupiny snaží chránit životní prostředí. V novopohanství, které považuje přírodu za posvátnou, je takovýto vývoj pochopitelný. Odhaduji dle mého výzkumu, že do budoucna se bude environmentalismus nadále rozvíjet, bude přibývat projektů se zaměřením na ochranu životního prostředí, skupiny se budou více zaměřovat na léčitelství pomocí bylin, budou se pořádát přednášky a akce otevřené pro veřejnost s cílem přivést lidi k tzv. zelenému myšlení aj. Stejně bude pokračovat vývoj environmentalismu, jak v české, tak ve finské společnosti, která začne členy pohanských skupin vyhledávat za účelem léčení na bázi bylin.

Novopohanství postupně přechází z pozice nového náboženského hnutí do denominace, jak ve Finsku, tak v České republice. Na rozdíl od mnoha evropských zemí, nedochází v těchto dvou státech ke střetům s většinovou společností jako například v Polsku či na Ukrajině, kde se proti novopohanským uskupením vymezují křesťanské církve. Můžeme očekávat, že v blízké budoucnosti se skupiny dosáhnou statutu registrovaných náboženských hnutí, jako tomu je již se skupinou Karhun Kansa a že ve Finsku budou mít pohané možnost přihlásit se oficiálně ke své víře při sčítání lidu.

Bibliografie

- ANTALÍK, Dalibor, Náboženství Keltů před christianizací, *Dingir* 1, 2002, str.18
- AITAMURTO, Kaarina, *Russian Rodnoverie negotiating individual traditionalism*, dokument dostupný online na adrese:< http://www.cesnur.org/2007/bord_aitamurto.htm#_ftn7> Download 1.4.2014
- ATWERI, Jiří, *Slovanské pohanství dnes: vlivy slovanství na společnost i jednotlivce*, magisterská diplomová práce. Dostupné online na adrese: http://is.muni.cz/th/74206/ff_m/Magisterska_diplomova_prace.pdf, Download 1.4.2014.
- CARR-GOMM. Philip, *What do Druids Believe?*, Dokument dostupný online na adrese: <http://www.druidry.org/druid-way/druid-beliefs> Download 20.3.2014.
- DEARNALEY, Roger, *The influence of Aleister Crowley upon „Ye bok of Ye Art Magical“*, dokument dostupný online na adrese: <http://geraldgardner.com/dearnaley.php> Download 20.3.2014.
- DOSTÁLOVÁ, Anna Marie, *Uslyšet volání bohyně*, *Dingir* 3, 2008, Str.89.
- ELIADE, Mircea, *Šamanismus a nejstarší techniky extáze*, Praha: Argo 1997.
- GUILEY, Rosmery Ellen, *The Enyclopedia of Witches, Witchcraft and Wicca*, New York: Infobase publishing 2008.
- HRABAL,F.R, *Encyklopedie náboženských hnutí, sekt a duchovních společností*. Praha:CadPress 2002.
- JAROSLAV, Právo přichází od Bohů,*Pohanský kruh* 5, 2004. Str.17
- LAWENTA,Wicca rede – krátká úvaha, *Pohanský kruh* 5, 2004. Str. 17
- LUŽNÝ, Dušan, Nešpor, Zdeněk R., *Náboženství v menšině: náboženství a religiozita v současné české společnosti*. Praha: Malvern 2008.
- LUŽNÝ, Dušan, *Nová náboženská hnutí*, Brno: Masarykova univerzita 1997.
- LUŽNÝ, Dušan,Neošamanismus - postmoderní techniky extáze *Religio* 3, 1995. str.169-170.
- NEŠPOR, R. Zdeněk, *Jaká je víra? Současná česká religiozita/spiritualita z pohledu kvalitativní sociologie náboženství*, str. 13, Dokument dostupný online na adrese: http://studie.soc.cas.cz/upl/texty/files/207_1nespor60%20pro%20tisk.pdf
- NOIRA, *Neopaganism in the Czech republic*: <http://arbor-nocturnus.wz.cz/inter/eng/neopaganism-czech-republic.php> download 13. 3. 2014
- Paganism Today: The roots of modern paganism. Kalifornie: Thorsons 1995.
- PARTRIDGE, Christopher, *Encyklopedie nových náboženství*, Praha: Knižní klub 2006.
- PAXOSONOVÁ, L. Diana, *Základní kniha germánského pohanství: na duchovní cestě Ásátrú*, Praha: Grada 2011

PETROVIĆ, Michael, *Qualification of Slavic Rodnover in scientific literature*. Dostupné on-line na adrese:<

http://www.svevlad.org.rs/rodoved_files/petrovic_qualification%20of_slavic_rodnovery_in_scientific_literature.pdf> Download 1.4.2014

SMITH, Michael, *Ways of the Asatru: Beliefs of the Northern Modern Heathens*. Harvest Moon publishing. 2003

SIKALA, Anna Lena, *Creating Diversities: Folklore, Religion and the Politics of Heritage*, Helsinki: Finnish Literature Society 2004.

STRMISKA, Michael, *Modern Paganism in World Cultures: Comparative perspectives*, Santa Barbara: ABC-Clio inc. 2005.

STRMISKA, Michael, *Moderní pohanství v kulturách světa*, str.4, dostupné online na adrese <http://thebibleisnotholy.files.wordpress.com/2010/06/modern-paganism-in-world-cultures-2005.pdf> Download 16.3.2014.

TEEMU, Taira More visible but limited in its popularity, *Approaching Religion* 2(1), 2012. Page 3.

TALVE, Ilmar, *Finnish Folk Culture*, Helsinki: Finnish Society Culture 2006

TOLLEY, Clive. *Shamanism in Norse myth and magic*. Helsinki: Suomalainen Tiedekatemia, ActaScientarum Fennica, 2009

VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Encyklopedie náboženských směrů v České republice*, Praha 2005.

VOJTÍŠEK, Zdeněk, *Nová náboženská hnutí a jak jim porozumět*, Praha: Beta Books, 2007.

VOJTÍŠEK, Zdeněk, *Novopohanství a jeho přítomnost v české společnosti*, str. 6, dostupné online na adrese: <http://www.htf.cuni.cz/HTF-80-version1-NovopohanstviProTeologickouRevui.doc> Download 29. 1. 2014.

Internetové prezentace jednotlivých společností

Adherents.com, dokument dostupný z: http://www.adherents.com/Na/Na_502.html#3028,
vytvořen 27. 4. 2007, download 15.3.2014.

BROTHRJUS WULFE: <http://carpathiana.wz.cz/historie.html>

ČT1, *Cesty víry*, dokument dostupný online na adrese:

<http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1185258379-cesty-viry/208562215500009-rodna-vira>

Download 17.3.2014

ČESKÁ POHANSKÁ SPOLEČNOST <http://pohanskaspolecnost.cz>.

DÁVNÝ OBYČEJ: <http://davnyobycej.cz/kdo-jsme>.

THE BRITISH DRUID ORDER: <http://www.druidry.co.uk/about-the-bdo/a-little-bdo-history/> Download 16.3.2014

EVROPSKÝ KONGRES ETNICKÝCH NÁBOŽENSTVÍ:: <http://ecer-org.eu/>

FINSKÁ SPOLEČNOST PRO KELTSKÁ STUDI: http://www.sfks.org/Julkaisut_en.htm

KARHUN KANSA : <http://karhunkansa.freeforums.net/thread/18/yt-nn-ohjeet-yhdyskuntaan-liittymiseksi>

LEHTO – NATURE RELIGION ORGANIZATION:

<http://www.lehto-ry.org/tapahtumat.html>

DÁVNÝ OBYČEJ, Linda Dragonari, rozhovor dostupný online na adrese:

<http://davnyobycej.cz/mystica/nase-vize/> Download 17.3.2014.

MEZINÁRODNÍ POHANKÁ FEDERACE PRO ČECHY, MORAVU A SLEZSKO:

<http://www.pohanskafederace.cz/o-pfi/>

MEZINÁRODNÍ POHANSKÁ FEDERACE VE FINSKU:

http://fi.paganfederation.org/contact_fi.php

PAKANVERKKO RY: <http://www.pakanaverkko.fi/pakanaverkosta/hallitus>

PAGAN PRIDE DAY :<http://www.paganpride.cz/>

POHANSKÝ KRUH:<http://pohanskykruh.wordpress.com>

ROD JAROVÍTA: <http://jarovit.rodnavira.cz/rodjarovita.htm>

RODNÁ VÍRA:www.rodnavira.cz

RODNÁ VÍRA na Facebooku:www.facebook.com/rodnavira

SOCIOLOGICKÝ AV ČR: <http://studie.soc.cas.cz/>

TEEMU, Taira, rozhovor dostupný online na adrese: <http://www.tylkkari.fi/turun-ylioppilaslehti/juurilla>

USKUNNOT SUOMESSO: <http://www.uskonnot.fi/yhteisot/view.php?orgId=86> Download 1.4.2014

YOUTUBE, Video Zapišme si pohanství jako náboženství u sčítání lidu 2011, dostupné online na adrese: <http://www.youtube.com/watch?v=AfGsk3HFiaQ> Download 14.4.2014.

Resumé

Hlavním tématem práce bylo srovnání finského a českého novopohanství a užitím komparativní metody bylo určeno, jaké budou mít následky odlišné či společné znaky na budoucí tvář novopohanství ve Finsku a v České republice.

První kapitola pomocí sekundární analýzy seznámila s daným fenoménem a problematikou novopohanství obecně. Byla zaměřená především na novopohanství jako nové náboženské hnutí, podala obecné charakteristické znaky převažující téměř ve všech skupinách, uvedla historii novopohanství od 18. do počátku 20.století, popsala šamanské prvky vně novopohanských hnutí, rozdělila novopohanské skupiny na rekonstrukcionické a eklektické a popsala čtyři hlavní proudy moderního pohanství: keltské náboženství, Wiccu, nordicko-germánské a slovanské náboženství.

Druhá kapitola byla orientovaná na stát Finsko a jeho soudobou pohanskou scénu. První část byla zaměřená na stručný popis náboženské situace finské společnosti, dále kapitola pokračovala popisem vývoje novopohanství a poté byla zakončena deskripcí čtyř klíčových novopohanských skupin současnosti. Informace o skupinách byly získány především z internetových stránek. Navíc se v této kapitole nachází podkapitola o mytologii víry Suomenusko.

Třetí kapitola se zaměřila na Českou republiku a její novopohanskou scénu. Témata jednotlivých částí jsou shodné s druhou kapitolou. První část obeznámila čtenáře s náboženskou podobou české společnosti, kapitola pokračovala s popisem vývoje novopohanství a zakončila kapitolu pěti hlavními novopohanskými skupinami.

Ve čtvrté kapitole jsem uvedla strukturované rozhovory se dvěma členy novopohanských organizací: Taivaannauly a České pohanské společnosti a popsala dvě zúčastněná pozorování: posvátná místa Taivaannauly a oslavy podzimní rovnodennosti.

V páté kapitole jsem pomocí komparativní metody srovnala informace z druhé a třetí kapitoly a analyzovala tak odlišné a společné charakteristické znaky.

V závěru práce jsem se zabývala dedukcí odlišného budoucího směřování novopohanství ve Finsku a v České republice a došla jsem k závěru, že české pohanství bude reagovat na současné náboženské a spirituální potřeby české společnosti tím, že vně novopohanských skupin bude docházet k nárůstu eklektických prvků, zatímco finské novopohanství, bude reagovat na potřeby finské konzervativní společnosti, kde se zvyšuje

zájem o historii a přírodu tím, že bude postavené na rekonstrukcionismu víry Suomenusko žijící nepřetržitě v synergii s křesťanskou kulturou a finským folklórem. V obou směrech bude docházet ke zvyšování zájmu o environmentalismus. V obou státech přejde novopohanství z role nového náboženského hnutí do denominace.

Summery

The main topic of this work was to compare the Finnish and Czech Neopaganism and by using comparative methods it was determined what will be the consequences of different or common features of the future face of neo-paganism in Finland and in the Czech Republic. The first chapter used the secondary analysis to acquaint with the phenomena and problems of Neopaganism in general. It was focused on Neopaganism as a new religious movement and its general characteristics prevailing in almost all groups, it described a history of Paganism from the 18th to the early 20th century, described shamanic elements inside the Neopagan movements, it divided Neopagan groups on rekonstructionic and eclectic and described four main streams of modern Paganism : Celtic religion , Wicca, Nordic- Germanic and Slavic religion.

The second chapter was focused on the state of Finland and its contemporary Pagan scene. The first part was focused on a brief description of the religious situation of Finnish society, as well as on description of the development of Neopaganism and then ended up with four descriptions of key Neopagan groups today. Information about groups were mainly collected from websites. In addition, this chapter is about the mythology of the faith Suomenusko.

The third chapter is focused on the Czech Republic and its Neopagan scene. Topics of its individual parts are identical to the second chapter. The first part informed the reader about a religious form of Czech society, chapter continued with a description of the development of Neopaganism and finished by description of major Neopagan groups.

In the fourth chapter, I have presented structured interviews with two members of Neopagan organizations: Finnish Taivaannaulu and Czech Pagan Society and described two participating observations: sacred places Taivaannaulu a celebration of the autumn equinox.

In the fifth chapter, I have used comparative method for the comparison of information from the second and third chapters and analyzed different and common characteristics.

In conclusion, I have dealt with different inference future direction of Neopaganism in Finland and the Czech Republic, and I came to the conclusion that the Czech paganism will respond to contemporary religious and spiritual needs of Czech society by an increase of

eclectic elements, while Finnish paganism, will respond to the needs of the Finnish conservative society , where is increasing interest in the history and nature, by an increase of reconstructionic elements of the belief Suomenusko which is living continuously in synergy with the Christian culture and Finnish folklore. Within both streams will be increasing interest in environmentalism. In both countries the paganism role of new religious movements will change into the denomination.